Инв. ... Гос. книжная палата УзССР

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

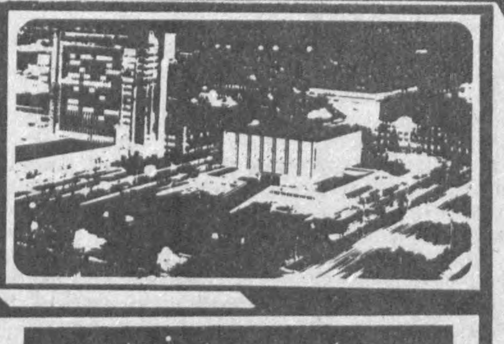

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 216 (8. 414) 1993 йил 6 декабрь, душанба Сотувда эркин нархда

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

◉ Фарғона вилоятида Ўзбекистон Республикаси Конституцияси кунига бағишланган умумхалқ ҳашарида 400 мингдан зиёд киши иштирок этди. Унда ишлаб топилган 900 миллион сўм ёлғиз кишилар ва муҳтож оилалар эҳтиёжларига сарфланади.

◉ Бағдод ва Ўзбекистон туманлари пахта тайёрлаш йиллик режасини адо этдилар.

◉ «Совпластитал» қўшма корхонаси бугундан эътиборан ўз маҳсулотлари нархини 30 фоизга арзонлаштирди.

◉ Покистоннинг «Меркури групп оф компании» корпорацияси «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси ҳамкорлигида Тошкентда ўз тўқимачилик ва пойабзал маҳсулотлари кўргазмасини ташкил этди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

◉ Туркманистон Президенти Сапармурод Ниёзов ўз номида халқаро жамғарма ташкил этиш тўғрисида фармойиш чиқарди.

◉ Қозоғистон Олий Кенгашининг 43 депутати 3 декабрь куни ўзларидан депутатлик ваколатларини соқит қилганликларини маълум қилдилар. Улар оммавий ахборот воситалари орқали бошқа депутатларга ҳам ана шундай қарор қабул қилишлари таклифи билан мурожаат қилдилар.

◉ Россия прокуратураси мамлакат собиқ Олий Кенгашининг собиқ раиси Руслан Хасбулатов, вице-президент Александр Руцкой ҳамда 3—4 октябрь кунлари Москвада оммавий тартибсизликларни ташкил этишда айбланаётган бошқа шахслар устидан тергов янги йилгача тугалланиши ва улар иши судга оширилишини маълум қилди.

◉ Ашгабатда 14 декабрга мўлжалланган Ҳамдўстлик давлатлари раҳбарларининг олий даражадаги учрашувига тайёргарлик ниҳоясига етяпти. Туркманистон пойтахти атрофида 11 та ҳашаматли меҳмонхона мажмуаси қурилиши тугалланай деб қолди.

◉ Яқинда Тожикистондан Афғонистон ҳудудига ўтиб кетган қочоқлардан яна 522 киши ўз юртларига қайтиб келдилар.

ХОРИЖДА

◉ Яқин Шарқда барқарор тинчлик ўрнатиш юзасидан Аммонда Иордания ва Фаластин озодлик ташкилоти раҳбарлари, шунингдек, Сурия Президенти Ҳафиз Асад ва АҚШ давлат котиби Уоррен Кристофер ўртасида музокаралар бўлиб ўтди.

◉ АҚШ Президенти Билл Клинтон 1994 йил 12—15 январь кунлари Москвага расмий ташриф билан келадиган бўлди.

◉ 17 декабрда Парижда Ғарбнинг энг тараққий этган 7 давлати вакиллари Россияга халқаро ёрдам кўрсатиш юзасидан бу давлат молия вазири билан учрашишни режаладилар.

◉ Канада ҳукумати 1994 йил 1 январдан бошлаб Шимолий Америка эркин савдо зонасини ташкил этиш тўғрисидаги битимни амалга киритишга қарор қилди.

* ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КОНСТИТУЦИЯСИ КУНИНИНГ БИР ЙИЛЛИГИГА

Рамз БОБОЖОН,
Ўзбекистон халқ шоири.

ИСТИҚЛОЛ ИШҚИДА

Эй юрак, севгига бўлма бепарво,
Чеҳраларда шараф шукуҳи...
Муборак, азизим, сенга, пурзиё —
Эрк, саодат, инсон ҳуқуқи!..

Катта карвон борар тоғу тош ошиб,
Нурли йўлдан, манзилма-манзил.
Сув янги ўзандан оққандай шошиб,
Истиқлол, бу, наҳотки, ҳазил!

Мен унинг ишқида ёндиму, аммо
Ёндирмадим ота уйимни.
Жаҳолат дастидан бўлиб бенаво,
Беламадим қонга куйимни.

Ҳолбуки, бир жумбоқ, ечай десанг гар,
Умринг балки, етар ё етмас!..
Не-не зотлар ўтди, ҳазар, алҳазар!
Лекин, тарих яраси битмас...

Даҳшат кўланкаси чекинди, гўё
Ҳақ олдида куйгандай юзи.
Бешикаст ечилди асрий муаммо,
Қўллагандай Оллонинг ўзи.

Адолат тантана қилди, ер-осмон
Олқагандай жилмайиб боқди.
Қалбдаги диёнат, андиша, имон
Келажакнинг чароғин ёқди.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг бир йиллигини меҳнатда улкан ютуқлар билан кутиб олаётган чинни заводи меҳнаткашлари ҳамиша сифатли маҳсулот тайёрлаб, аҳоли олқишига сазовор бўлишмоқда. Бунда корхонанинг мураббий ишчиларидан, 27 йилдан бери шу ерда ишлаб келаётган Марҳамат Мўминова ва Мастура Йўлдошевалар бошқаларга ўрнак бўлишмоқда.

СУРАТДА: Марҳамат Мўминова ва Мастура Йўлдошевалар.

Даврон Аҳмад сурати.

ОНАЛАР ЭЪЗОЗДА

ОНА ҳаёт бешигини тебратувчи муқаддас зот. Уни ҳар қанча ардоқласа, эъзозласа камдек назаримда. Оилада аёлнинг ўрни беқиёс. Айниқса, фарзандни вояга етказишда оналарнинг хизмати катта. Албатта мустақил Ўзбекистонимизнинг келажаги — бизнинг фарзандларимизга боғлиқ.

Ҳукуматимиз шу боисдан ҳам давлатимизнинг ҳуқуқий пойдевори бўлган Конституциямизда оналик ва болалик давлат томонидан муҳофаза қилинади, деб кафолатлаган.

Республикамизда «Соғлом авлод учун» орденининг таъсис этилиши ҳам ана шу ғамхўрликнинг ифодасидир.

Маҳбуба ҲАСАНОВА,
Қаҳрамон она.

ШОДИЁНА ШОДИЁНАГА УЛАНАДИ

Байрам тантаналари шаҳримиздаги маҳаллаларда қандай нишонланди? Бу ҳақда туман маҳаллалар оқсоқоллари кенгашининг раислари билан мулоқотда бўлдик.

◉ **Шавкат МИРОЛИМОВ, Яккасарой тумани маҳаллалар оқсоқоллари кенгаши раиси:**

— Туманимизда илгари 50 та маҳалла бор эди. Шундан 35 таси кўп қаватли уйларда ташкил этилганди. «Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига асосан оқсоқоллар сайлашни туманимиз шаҳарда биринчи бўлиб 22 ноябрь куни ниҳоясига етказган эди. Биз мавжуд 50 маҳаллани 17 тага қисқартирдик. Уларга муносиб 17 нафар оқсоқол сайладик. Энди ҳар бир маҳаллада 5 мингдан 10 минггача аҳоли бор.

Туманимиз маҳалла оқсоқолларини йиғиб, байрам тадбирларини белгилаб олдик. Унга асосан ҳамма маҳаллада ўйин-кулгилар, мулоқотлар давом этади ва ош берилади. Бу ишларни амалга оширишда бизга туман ҳокимлиги, ХДП туман кенгаши ва маданият бўлими кўмакдош бўлади.

Шунингдек, ҳар бир маҳалладан 15 та кам таъминланган оилага байрам куни қиймати 11 минг 179 сўм бўлган энг керакли озиқ-овқат маҳсулотлари тарқатилади. Маҳаллаларда оқсоқоллар кўмагида картошка сотилади. Савдо ярмаркалари ташкил этилади.

Ўтган йили Фарғона, Андижон ва Наманган вилоятларида маърифий суҳбатлар ўтказиш, ўзаро ҳамкорликни йўлга қўйиш мақсадида бир гуруҳ фаоллар борган эдик. Шундан буён Андижон вилояти фаоллари билан ҳамкорликни давом эттириб келяпмиз. Байрам куни Андижон вилоятидан 50 нафар меҳмонлар келади, уларни кутиб олиб «Истиқлол», «Конституциямиз» мавзуларида суҳбатлар уюштирамиз.

«Тўқимачилар» маданият саройи шу куни байрам шодиёналарининг маркази бўлади.

◉ **Кабир КОМИЛОВ, Юнусобод тумани маҳаллалар оқсоқоллари кенгаши раиси:**

— Ҳамма жойда бўлгани каби туманимиздаги маҳалла оқсоқоллари, маслаҳатчилар билан байрамни муносиб ўтказиш чора-тадбирларини кўришяпти. Маҳаллалардаги чойхона, гузарларда байрам концертлари, маърифий суҳбатлар ўтказилади. Ҳар бир маҳалла ўз имкониятидан келиб чиқиб маҳалла аҳли, кексалар, фаол ёшлар учун дастурхон ёзиб унга ош тортади.

Байрам куни кам таъминланган оилаларга совғалар, озиқ-овқат маҳсулотлари улашилади. Хуллас, фақат кулги, шодиёналар бўлиб қолмай кишиларнинг бир-бирига меҳр-оқибатли, дўст ва биродар бўлиши учун фойдали маърузалар, давра суҳбатлари ўтказилади.

Шу каби шаҳримиздаги бошқа туманларда ҳам байрам шодиёналари — Конституция кунининг кенг нишонланишига тайёргарлик кўрилаётганлигидан воқиф бўлдик. Демак, маҳаллалар шодиёналарга тўлади.

Эркин ЭСИРГАДИЕВ.

ҚАДР-ҚИММАТНИ УЛУҒЛАБ

Ўзбекистон Республикасининг Асосий Қонуни қабул қилинган қутлуғ кун яқинлашгани сайин пойтахтимизда байрам шодиёналари, халқ сайиллари, хайрия тадбирлари кенг миқёсда ўтказила бошланди. Республика «Наврўз» хайрия жамғармаси томонидан ҳам ушбу қувончли санага бағишлаб кўплаб тадбирлар ўтказилмоқда.

— Мустақил Ўзбекистон Конституциясининг қабул қилинишини Ватанимиздаги осойишталик ва бўлғуси нурли келажагимизнинг қонун билан муҳофазаланиши деб биламан, — деди биз билан суҳбатда Республика «Наврўз» хайрия жамғармасининг раиси Дадахон Ёқубов. — Истиқлол шарофати билан дунёга келган «Наврўз» жамғармаси инсон қадр-қимматини улуғлашга ҳисса қўшмоқда.

Ушбу қутлуғ кунни муносиб нишонлаш мақсадида республикамизнинг ҳар бир вилоятидаги хайрия жамғармамиз бўлимлари ўзларининг алоҳида тадбирларини ишлаб чиқишди. Пойтахтимизда бўлса Конституция куни муносабати билан беморларнинг ҳолидан хабар олишга алоҳида эътибор қаратяпмиз. Шу кунларда дори-дармонларнинг танқислигини ҳисобга олиб «Фармация» бирлашмаси орқали 1 миллион сўмлик дориларни сотиб олиб, 14-болалар касалхонаси, педиатрия илмий-текшириш институтига, 4-болалар юқумли касалликлар шифохонасига тарқатдик. Бундан ташқари Юнусобод даҳасидаги Нуронийлар оромгоҳида ҳам катта хайрия тадбири ўтказилади. Маҳалла аҳлига «Сино—303» музлатгичи топширилади. «Муҳаммад гармон» дастаси эса қувноқ куй-қўшиқлари билан қарияларни хушнуд этади.

Шунингдек, Алимов номидаги физиотерапия ва пульмонология илмий-текшириш институтига суяк сили билан оғриган беморларни даволатиш мақсадида 1 миллион сўм харажат қилиб Санкт-Петербургдан малакали врачларни олиб келамиз. Уйи ёниб кетган бир қатор Тошкентдаги оилаларга моддий ёрдам кўрсатилади. Байрам арафасида ёлғиз Рихсихон опа Ҳамидхоновага кооператив уй олиб бердик. Уйнинг 1 миллион сўмлик дастлабки тўловини тўладик. Жойларда қариялар ҳолидан хабар олиб, кийим-кечаклар топширяпмиз. Бундан ташқари нафақахўр Ф. Носировга уйига печка ўрнатиш учун 60 минг сўм, ёлғиз кекса Ф. Аминовга 300 минг сўм, нафақахўр Ў. Ҳусановага уйини иситиш учун мослама ўрнатишга 50 минг сўм ажратилди. Байрам кунлари тошкентлик болаларга топшириш учун 10 та ногиронлар аравачаларини ҳозирлаб қўйдик.

Бу каби хайрия ишлари жамғармамиз томонидан республикамизнинг барча вилоятларида ўтказилади.

Дилшод ИСРОИЛОВ
ёзиб олди.

* Обуна—94

ФАОЛЛАР БИЛАН КЕЛИШИБ

БОЗОР иқтисодиётининг тақчил ва қийин шароитларини тўғри тушуниб етган кишилар имкониятдан келиб чиқиб қизғин олиб борилаётган обуна мавсумига ўз ҳиссаларини қўшишмоқда. Ҳар бир алоқа бўлимлари эса обуначилар учун барча шароитларни яратиб қўйишган. Биз Ҳамза туманидаги 74-алоқа бўлимига кириб борганимизда айтиб ўтган фикрларимизнинг тасдиғини топдик.

— Республикамизда чоп этиладиган ҳар бир нашрнинг нархлари ва индекси мана бу қоғозда кўрсатилган, мана бунисига эса нашр номи, қанча вақтгача обуна бўлишингиз ва турар-жойингизнинг манзилгоҳи ёзилади, — деб бир кекса кишига тушунтирарди алоқа бўлими бошлиғи Вера Таланова.

Отахон нимадандир қониқмади шекилли Вера опа берган қоғозларни ўзига қайтариб:

— Верахон, мен айтиб турай, ўзингиз ёзиб бера қолинг. Маҳалла учун тўпланган жамғармадан «Тошкент оқшоми»га ёзилмоқчи эдик,— деди.

— Қайси маҳаллага, — сўради Вера опа.

— Жўрабек номидаги маҳаллага деб ёзинг, — деди отахон.

Вера Михайловна обуна варақасини тўлғазгунга қадар биз отахонни суҳбатга тортдик.

— Мен Ҳожи Султонов, Жўрабек номли маҳалла оқсоқоли бўламан. Жамғармамизда 25 минг сўм пул тўпланганди. Фаолларимиз билан келишиб, ҳар куни чиқиб турадиган газетамиз «Оқшом»га обуна бўлишга қарор қилдик. Бу газета маҳалла чойхонасига келиб туради. Чойхона бизлар учун маданий-маърифий марказ...

—Отахон, қоғозларингиз тайёр, фақат пулини кассага тўлаб юборсангиз бўлди. «Оқшом» келаси йили сизлар билан, — деб қоғозларни узатди Вера опа.

Чиндан ҳам 74-алоқа бўлимида обуна ишлари яхши ташкил этилган. Бу ерда кўпроқ обунани жойларда қилиб келишга эътибор қаратилган. Газета тарқатувчилардан Минавар Болтабоева, Валентина Яковлева, Анна Гнеушова, Лариса Бондаревалар фахрийларга нафақа пулларини элтиб бериш билан бирга уларни газета ва журналларга ҳам обуна қилиб беришмоқда. Бундай қулайликдан фахрийлар миннатдор бўлишаётир.

* * *

Туман фахрийлар кенгаши ҳисобидан пул ўтказиш йўли билан 32 нафар фахрий, халқ таълими бўлими эса 62 та мактаб учун имтиёзли обунани ташкил этишди. Умуман Ҳамза туманида обуна ишлари ижобий ҳал этилмоқда.

Гулзода МАМБЕТОВА.

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

3 декабрь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Эндрю Гельфи бошчилигидаги Франция ишбилармонлари делегациясини қабул қилди.

Ўзбекистон раҳбари меҳмонларга мустақилликни мустаҳкамлаш йўлида амалга оширилаётган ишлар, хорижий сармояларни республикамизга кўпроқ жалб этиш мақсадида ишбилармонларга яратилаётган имтиёзлар ҳақида гапириб берди.

Делегация раҳбари Эндрю Гельфи Ўзбекистон ҳудудида жаҳон талабларига жавоб берадиган халқаро аэропорт, меҳмонхоналар, қанд заводлари қуриш, чиқиндиларни қайта ишлаш, нефть ва газ саноати соҳаларида ҳамкорлик қилиш нияти борлигини айтди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосарлари Ў. Султонов, Қ. Ҳаққулов, Тошкент шаҳар ҳокими А. Фозилбеков иштирок этди.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

РЕСПУБЛИКА ТЕАТРЛАРИ АРТИСТЛАРИНИНГ МЕҲНАТИГА ҲАҚ ТЎЛАШ ШАРТЛАРИНИ ЯХШИЛАШ ТЎҒРИСИДА

Театр артистлари театр санъатини ривожлантириш ва тарғиб қилишга катта ҳисса қўшаётганликларини, уларнинг республика ёш авлодини маънавий ва ахлоқий жиҳатдан тарбиялашдаги хизматларини инобатга олиб, шунингдек, ижодкор ходимларнинг моддий таъминотини янада яхшилаш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси театрларида ишловчи артистлар учун 1993 йилнинг 1 декабридан бошлаб мансаб окладларининг 25 фоизи миқдорида маошларига ҳар ойлик устама ҳақ белгилансин.

2. Ўзбекистон Республикасининг Маданият ишлари вазирлиги Ўзбекистон Республикасининг Молия вазирлиги билан келишган ҳолда ушбу фармонга мувофиқ мансаб окладларига устама ҳақ белгиланадиган театр ходимлари тоифаларининг рўйхатини тасдиқласин.

3. Ўзбекистон Республикасининг Молия вазирлиги мазкур устама ҳақларни жорий этиш билан боғлиқ сарф-харажатларни пул билан таъминлаш манбаларини аниқласин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.
Тошкент шаҳри,
1993 йил 3 декабрь.

ҲУРМАТЛИ МУШТАРИЙЛАР!

«Тошкент оқшоми» газетасига обуна 15 декабргача узайтирилди. Индексимиз: 64690

* Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори

РЕСПУБЛИКА «МАҲАЛЛА» ҲАЙРИЯ ЖАМҒАРМАСИНИНГ ФАОЛИЯТИНИ ЯНАДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

«Маҳалла» хайрия жамғармасининг мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий, маънавий ҳаётида тутган ўрнининг ошиб бораётганини эътиборга олиб ҳамда унинг фаолиятини янада такомиллаштириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Белгилаб қўйилсинки, Ўзбекистон Республикаси Вазирликлари, идоралари, концернлари, корхоналари, хўжаликлари ва ташкилотлари «Маҳалла» хайрия жамғармаси ҳамда унинг қуйи бўғинларига мунтазам равишда моддий-молиявий ва амалий ёрдам кўрсатишлари зарурдир

2. Маҳаллалар ҳудудида жойлашган корхона, ташкилот ва муассасалар раҳбарларига тегишли маҳаллаларда маданий ва маърифий, ободончилик ишларини амалга ошириш, анъанавий миллий байрамларни ўтказишда, шунингдек, оқсоқолларнинг таклифлари асосида кам даромадли ва боқувчисини йўқотган оилалар ва ёлғиз қолган кишиларга моддий-маънавий ёрдам бериб бориш чора-тадбирларини кўриш топширилсин.

3. «Маҳаллий саноат» корпорацияси (В. Чжен), «Ўзбексавдо» уюшмаси (М. Усмонов), «Ўзбекбирлашув» (Г. Волков), «Ўзмаиший-уюшма» (З. Собиров) 1994 йилдан бошлаб «Маҳалла» хайрия жамғармаси ҳамда унинг қуйи бўлимлари буюртмаларига мувофиқ маҳалла гузарлари, чойхоналари учун зарур бўлган хўжалик ва уй-рўзғор анжомларини имтиёзли нархларда ажратишни назарда тутсинлар.

«Ўзшартномасавдо» уюшмаси (Т. Шарипов), «Ўзқишлоқхўжаликтаъминотт у з а тиш» қўмитаси (Р. Ҳусанов) «Маҳалла» хайрия жамғармаси тасарруфидаги кичик корхоналарни зарур бўлган дастгоҳлар, эҳтиёт қисмлар, хомашё маҳсулотлари ва ярим тайёр маҳсулотлар билан таъминлаш чора-тадбирларини белгиласинлар.

«Ўзбекенгилсаноат» уюшмасининг Акмал Икромов тумани Бекобод маҳалласидаги Тошкент бош кийимлар фабрикаси 3-цехини республика «Маҳалла» хайрия жамғармаси балансига ўтказиб бериш ҳақидаги таклифи қабул қилинсин.

4. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги (Э. Боқибоев): «Маҳалла» хайрия жамғармасининг иқтисодий, молиявий ва хўжалик фаолиятини янада мустаҳкамлаш учун 1994 йилда республика давлат бюджетидан 1 миллиард сўм миқдорида маблағ ажратсин. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки жамғарманинг маблағларидан унинг устав вазифаларига қатъий мувофиқ мақсадли равишда ишлатилиши устидан таъсирчан назорат ўрнатишни таъминласин;

давлат Солиқ бош бошқармаси (Ш. Гатаулин) билан биргаликда «Маҳалла» хайрия жамғармасининг тасарруфидаги ишлаб чиқариш ҳамда савдо корхоналарини солиқлар ва бож тўловларидан озод қилиш масаласи бўйича 10 кун муддат ичида Вазирлар Маҳкамасига таклиф киритсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитаси (У. Абдуғаниев) республика ҳудудидан ташқарига ноқонуний равишда олиб чиқиб кетишда мусодара қилинган товарлар ва маҳсулотларни «Маҳалла» хайрия жамғармаси дўконлари орқали аҳолига сотишни ташкил этиш ҳақида шаҳар ва туман ҳокимликлари билан келишган ҳолда икки ҳафта муддат ичида Вазирлар Маҳкамасига таклиф киритсин.

6. Тошкент шаҳар ҳокимлиги (А. Фозилбеков)га республика маҳалла маданият маркази учун бино ажратиш, Шайхонтоҳур туманидаги «Исломобод» маҳалла маданий марказини республика «Маҳалла» хайрия жамғармаси балансига ўтказиб бериш масаласини ҳал этиш топширилсин.

7. Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги (З. Алматов) ва Адлия вазирлиги (А. Мардиев)га жойларда ҳуқуқ-тартибот масалалари юзасидан доимий равишда халқ билан мулоқотда бўлиб, маҳалла фаоллари билан иш юритишни ташкил қилиш тавсия этилсин.

8. Вилоят, туман ва шаҳар ҳокимларига 1994 — 1995 йилларда ҳар бир маҳаллага замонавий ва миллий лойиҳалар асосида гузарлар қурилишини ташкил қилишда ва бу ишда давлат корхона ва ташкилотларини, давлат тасарруфида бўлмаган кооператив, кичик корхона ва юридик шахслар томонидан бериладиган хайрия маблағларидан унумли фойдаланиш, шунингдек, жамғарма фаолияти учун кичик корхона ҳамда дўконлар очишга жой ажратиб бериш, аҳоли томонидан етиштирилган қишлоқ хўжалиги ва чорвачилик маҳсулотларини қабул қилиш пунктларини очишга амалий ёрдам бериш топширилсин.

Шаҳар ва туман ҳокимликлари ўз ҳудудларидаги идоралар раҳбарлари иштирокида маҳалла оқсоқоллари ҳамда аҳоли билан мунтазам равишда учрашувлар ўтказиб, улар томонидан билдирилган фикр, мулоҳаза ва таклифлар асосида ижтимоий муаммоларни ҳал этиш дастурини белгиласинлар.

9. Республика «Маҳалла» хайрия жамғармаси (Ш. Темуров)га:

Халқ таълими вазирлиги (Ж. Йўлдошев) билан биргаликда бир ой муддат ичида «Оила — мактаб — маҳалла» дастурини ишлаб чиқиб, жойлардаги педагогик жамоалар ва маҳалла фаолларининг асосий эътиборини унинг ижросига қаратиш;

Маданият ишлари вазирлиги (Э. Ҳайитбоев) билан биргаликда туман ва шаҳарлардаги қишлоқ, мавзе, маҳаллаларда маданий-маърифий ишларни янада жонлантириш, ёшлар ўртасида миллий истиқлол мафкурасига асосланган дўстлик, ватанпарварлик, инсонпарварлик, ҳалоллик, жонкуярлик туйғуларини шакллантириш;

Соғлиқни сақлаш вазирлиги (Ш. Каримов) билан биргаликда маҳалла ва мавзеларда аҳоли саломатлигини, экологик муҳитни яхшилаш, соғлом авлодни камол топтириш ишларини ривожлантириш;

«Ўзбекистон — ватаним, маҳаллам — уйим» шиори остида осойишталикни сақлаш, жиноятчиликнинг олдини олиш ва унга қарши кураш ишларида маъмурий органларга амалий ёрдам бериш, фуқаролар ўртасида байналмилал дўстликни янада мустаҳкамлаш вазифалари юклатилсин.

10. Ўзбекистон Давлат телевидение ва радиоэшиттириш компанияси (Ш. Яҳёев)га, республика ва вилоят газеталари таҳририятларига «Маҳалла» хайрия жамғармасининг фаолиятини мунтазам равишда кенг ёритиб бориш ва тарғиб қилиш тавсия этилсин.

11. Ушбу қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Бош вазир ўринбосари М. Қорабоев зиммасига юклатилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.
Тошкент шаҳри,
1993 йил 1 декабрь.

Иброҳим РАҲИМ,
Ўзбекистон халқ ёзувчиси

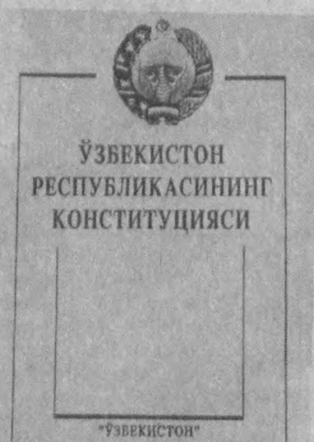

БУЮК КЕЛАЖАК КЎЗГУСИ

БУНДАН бир йил аввал қаҳратон қиш куни бўлмиш 8 декабрда юз берган тарихий воқеа Ўзбекистон халқи бағрини илитиб, кўзини ёндирди. Ўзбек давлатчилиги ривожининг тарихий тажрибасига таянган, инсон ҳуқуқларига ва давлат суверенитети ғояларига содиқ бўлган халқимизнинг Олий Кенгаши Ўзбекистон Республикаси Конституциясини қабул қилди. Ҳозирги ва келажак авлодлар олдидаги юксак масъулият ҳисси ифода қилинган бу улуғ ҳужжатда халқимизнинг демократия ва ижтимоий адолатга садоқати намойиш қилинди, халқаро ҳуқуқнинг умум эътироф этилган қоидалари устунлиги тан олинди. Фуқароларимизнинг муносиб ҳаёт кечиришларини таъминлаш ва инсонпарвар демократик ҳуқуқий давлат барпо этишни кўзлаб, фуқаролар тенглиги ва миллий тотувлигини таъминлаш мақсадларини ифода этган бу Асосий Қонун халқимиз томонидан якдиллик билан қабул қилинди. Шу билан «Ўзбекистон — суверен демократик Республика» деб жаҳонга эълон қилиниб Асосий Қонун билан муҳрлаб қўйилди. Бундан буён «Давлат халқ иродасини ифода этиб, унинг манфаатларига хизмат қилади, давлат органлари ва мансабдор шахслар жамият ва фуқаролар олдида масъулдирлар» деб инсон ҳақ-ҳуқуқи Асосий Қонун кучи билан бениҳоя улуғланди.

Биз ўз Конституциямиз билан фахрланамиз! Фахрланишга, энг халқчил, энг инсонпарвар, деб мағрурланишга ҳақлимиз. Буни аввало ҳуқуқшуносларимиз, сиёсатшуносларимиз бир йилдан бери мамнунлик билан гапирмоқдалар. Буни дунё сиёсатшуносларию ҳуқуқшунослари ҳам тан олмоқдалар.

Конституция нима? Лотинчадан келиб чиққан бу сўз умуминсоний, ҳуқуқий бошқарув ва умумintизом қоидаларининг тўплами сўзи бўлиб «Асосий Қонун» маъносини ифодалайди. Бинобарин, демократия йўлига ўтган давлатларнинг парламентлари мамлакатни халқчил бошқариш тузукларини «Конституция» деб атадилар.

Демак Конституция — давлат тузуклари, давлатнинг Асосий Қонуни демакдир. Ҳар жиҳатдан бу Конституциямиз Ўзбекистонда яшовчи барча инсон ҳақ-ҳуқуқининг муқаддас паспорти десак арзийди.

Конституциямизни яхши билмоқ, уни яхши тушунмоқ, энг муҳими, унинг муқаддас руҳига амал қилмоқ, содда қилиб айтганда Конституция қоидаларига итоат қилиб, бўйсунишимиз керак. Унинг ҳар бир қоидаси фуқаро учун ҳам, давлат ва унинг идораларидаги мансабдор шахслар учун ҳам дахлсиз қонундир.

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси туғилиши биланоқ амалдаги ҳаётий қудратга айланди. Ўзбекистон Республикаси шу Конституция асосида миллий давлат тузилиши, давлат ҳокимияти ва бошқарув тизимини белгилаб олиб, ички, ташқи сиёсатини оғишмай амалга оширмоқда.

Конституциямизнинг 1-моддаси оламга «Ўзбекистон — суверен демократик республика» деб эълон қилган давлатни ҳозир деярли дунёдаги жами йирик ва ўрта давлатлар тан олди. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг тенг ҳуқуқли аъзоси бўлиб дунё ишларини бошқаришда иштирок этмоқда.

Асосий Қонунимиз «Ўзбекистон Республикасининг давлат тили ўзбек тилидир» деб эълон қилди ва шу билан бирга Ўзбекистонда истиқомат қилувчи барча миллат ва элатларнинг тиллари, урф-одатлари ва анъаналари ҳурмат қилиниши, уларнинг ривожланиши учун шароит яратилиши белгилаб қўйилди. Республикамиздаги мавжуд бу ҳақиқатни Конституциямиз янада равшан ифода этди.

Шонли бир йил ичида Конституциямиз белгилаб қўйилган давлат суверенлиги рамзлари бўлмиш ўз давлат байроғимиз, ўз давлат гербимиз ва ўз давлат мадҳиямизга эга бўлдик. Эндиликда энг гўзал товланадиган давлат байроғимиз Президентимиз девонидан тортиб Бирлашган Миллатлар Ташкилоти даргоҳигача ҳилпирамоқда. Давлат гербимиз босилган ўз валютамиз ҳам қўлдан-қўлга ўтиб савлат тўкмоқда. Ўзбекистон радиоси ва ойнаи жаҳонда тонг саҳарда янграган давлат мадҳиямиз садолари миллий ҳис-туйғу оҳанрабосию истиқлол нашидасидай ҳаммамизни ноз уйқудан уйғотмоқда. Қуёш билан баравар уйғонган фуқаромиз эрта тонгдан тинчлик ва эркинлик шабадасидан нафас олмоқда.

Эркинлик — ҳар бир инсон ҳуқуқи деб эълон қилган Конституциямиз шу билан бирга ҳар бир фуқаронинг бурчларини ҳам аниқлаб қўйган. Унинг 18-моддасида айтилишича, Ўзбекистон фуқароси жинси, ирқи, миллати, тили, дини, ижтимоий келиб чиқиши, эътиқоди, шахси ва ижтимоий мавқеидан қатъи назар қонун олдида тенгдир.

Мустақил Ўзбекистон давлатининг олий мақсади — халқимизнинг моддий-маданий аҳволини яхшилаш, бозор иқтисодиётига ўтиб, мулкнинг турли шаклларини ривожлантириб иқтисодиётимизни кучайтиришдан иборатдир. Ўз Конституциясининг халқчил қоидаларига асосланган Ўзбекистон Республикаси ҳукумати кейинги йилда бу соҳада катта ишлар қилди. Айниқса, фуқароларимизни иқтисодий жиҳатдан ҳимоя қилиш мақсадида ишчи-хизматчиларнинг маошлари бозорга мослаб тез-тез оширилмоқда. Пенсия, нафақа ва стипендиялар иқтисодий қонунларга мослашмоқда. Иқтисодиётимиз захираси беқиёс, унинг келажаги буюк.

Тарихда ўзбек давлатчилигининг ўз шажараси бўлганидай унинг лашкарлари, яъни замонавий ҳарбий атама билан айтганда, ўз армияси, Қуролли Кучларининг ҳам ўз шажараси бор. Буюк давлатчилик ўзбек халқига бобомерос, қадимдан тарих меросидир. Бу шажара қадим замонлардан ҳали Оврупою Америка қитъалари уч бермаган замонлардан бошланади. Али Эртўнға асос солган Турон Мустақил давлати буюк Афросиёб давлатидан бошланади. Маҳмуд Қошғарий, Юсуф Хос Ҳожиб, Абдутоҳир Хожа Самарқандий, Табарий, Хондамир каби буюк алломалар мамнунлик билан улуғлаган Афросиёб тепалиги бағрида, унинг сирли ғори қўйнида қанча тарих ва беқиёс шажара жавоҳири ётибди.

Абу Муслим Соҳибқирон, Ҳошим ибн Ҳаким — Муқанна, Исмоил Сомоний, Қорахонийлар, Хоразмшоҳларнинг лашкарлари Туркистон мустақиллигини ҳимоя қилдилар. Чингизхонга қаттиқ қаршилик кўрсатган Жалолиддин қаҳрамонлик намунаси бўлиб тарихга кирган. Юз йиллик мўғуллар асоратига қарши курашга Маҳмуд Торобийдай курашчи, сарбадорлардай баҳодирлар майдонга чиқди.

Бу шонли курашларни улуғ бобомиз Амир Темур ғалаба билан якунлади ва ўзбек қуролининг енгилмаслик шажарасини қайта бошлади. Амир Темур даври қадимги буюк ўзбек давлатчилигининг энг тараққий топган даври бўлди. Шу даврда амирзодалар ичидан атоқли лашкарбошилар ҳам вояга етдилар.

Ўзбекистон ҳудудидаги собиқ Туркистон ҳарбий округи тарқатилиб, унинг мулки Ўзбекистон Мудофаа вазирлиги ихтиёрига ўтказилган ва шу билан ўз Қуролли Кучларимизга пухта асос солинган. Истардикки энди Ўзбекистон Қуролли Кучлари туғилган кун белгиланса ва ҳар йили шу кунда халқимиз ўз фарзанди бўлмиш Қуролли Кучларимиз билан ватанпарварлик байрами қилса. Унда Қуролли Кучларимиз шажараси намойиш қилиниб боболаримиз қолдирган буюк меросга содиқлик, халқимиз, келажагимизга садоқат, асл ўзбекона ватанпарварлик ҳақида мадҳиялар ўқисак жуда-жуда соз бўлур эди.

Дўстлар! Мен, фуқаролик ҳуқуқидан фойдаланиб, «Тошкент оқшоми» газетхонларини Ўзбекистон Республикаси Конституцияси куни бўлмиш улуғ айём билан

ИНСОНПАРВАРЛИК ҒОЯЛАРИ МУЖАССАМ

ЎЗБЕКИСТОН Республикасининг биринчи Конституциясида халқимиз асрлар давомида орзу қилиб келган миллий қадриятлар акс этган. Шунинг учун 8 декабрь куни умумхалқ байрами деб эълон қилинган. Биз ҳам Мустақил юртимизнинг фуқаролари сифатида ҳеч муболағасиз мукаммал Конституциямизнинг ўзига хос қирраларини ёритишга баҳоли қудрат ҳаракат қилдик.

Давлат халқ иродасини ифода этиб, унинг манфаатларига хизмат қилади, давлат органлари ва мансабдор шахслар жамият ва фуқаролар олдида масъулдирлар. Ўзбекистон тарихида биринчи марта ўзбек тили давлат тили деб Конституцияда белгиланиши мустақилликнинг мевасидир. Шунинг билан бирга Конституцияда республикамизда истиқомат қилувчи барча миллат ва элатларнинг тиллари, урф-одатлари, анъаналари ҳурмат қилинишининг таъминланиши ва ривожланиши учун шароит яратилиши Асосий Қонунимизда аниқ белгилаб қўйилган.

Ҳақиқатан ҳам Ўзбекистон кўп миллатли мамлакат бўлиб, унда барча миллатлар вакиллари бир-бирлари билан дўстона шароитда яшаб, фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Бу тамойил мустақил Республикамизнинг Конституциясига хос бўлган оламшумул хусусиятлардан биридир.

Конституцияга биноан Ўзбекистон Республикаси давлат ҳокимиятининг тизими белгиланган бўлиб, у қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимиятига бўлиниши тамойилига асосланади. Давлат ҳокимияти бундай тизимининг ҳаёт талабидан келиб чиқиб биринчи маротаба Ўзбекистон Республикасида устуворлигини таъминлашдаги аҳамияти ниҳоятда каттадир. Республикамизда инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, шаъни, қадр-қиммати ва бошқа дахлсиз ҳуқуқлари олий қадрият ҳисобланади деб, Асосий Қонунда белгиланиши ҳақиқий демократия принципидир.

Мустақил Республикамизнинг биринчи Конституциясининг 15-моддасида илк маротаба Ўзбекистон Республикасида Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси ва қонунларнинг устунлиги сўзсиз тан олиниши кўрсатилган.

Республикамизда қабул қилинадиган ҳамма қонунлар Асосий Қонунимиз бўлган Конституцияга асосан ишланади ва унинг қоидаларига монанд бўлиши талаб қилинади. Бу эса қонуннинг устуворлигини таъминлайди.

Конституцияда шахсий ҳуқуқ ва эркинликлар, сиёсий ҳуқуқлар, иқтисодий ва ижтимоий ҳуқуқлар белгиланган бўлиб, бу ҳуқуқ ва эркинликларнинг кафолатлари ҳам кўрсатилган. Фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари билан бирга уларнинг бурчлари ҳам белгиланган.

Биринчи маротаба Асосий Қонунда Республикамизнинг бутун ҳудудида ягона фуқаролик ўрнатилди. Қорақалпоғистон Республикасининг фуқароси айни вақтда Ўзбекистон Республикасининг ҳам фуқароси ҳисобланади.

Инсоннинг яшаш ҳуқуқи ҳар бир шахснинг узвий ҳуқуқидир. Инсон ҳаётига суиқасд қилиш энг оғир жиноятдир. Ҳар ким эркинлик, дахлсизлик ҳуқуқига эга бўлиб, ҳеч ким қонунга асосланмаган ҳолда ҳибсга олиниши ёки қамоқда сақланиши мумкин эмас. Асосий Қонуннинг бу нормаси қонуннинг устуворлигини, адолатлик принципининг амалга оширилишини таъминлайди.

Ҳар ким эркин фикрлаш, сўзлаш, ва эътиқод эркинлиги ҳуқуқига эгадир. Ҳамма учун виждон эркинлиги кафолатланган. Ҳар бир инсон хоҳлаган динига эътиқод қилиш ёки ҳеч қайси динга эътиқод қилмаслик ҳуқуқига эгадир. Ўзбекистон Республикасининг Конституциясида фуқароларнинг шахсий ҳуқуқ ва эркинликларини белгилаш билан бирга уларнинг сиёсий ҳуқуқлари ҳам белгиланган. Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари жамият ва давлат ишларини бошқаришда бевосита ва ўз вакиллари орқали иштирок этиш ҳуқуқига эгадирлар, яъни бундай иштирок этиш ўзини-ўзи бошқариш, Референдумлар ўтказиш ва давлат органларини демократик тарзда ташкил этиш йўли билан амалга оширилади.

Ҳар бир шахс бевосита ўзи ва бошқалар билан биргаликда ваколатли давлат органларига, муассасаларга ёки халқ вакилларига ариза, таклиф ва шикоятлар билан мурожаат қилиши билан бирга аризалар, таклифлар ва шикоятлар қонунда белгиланган тартибда ва муддатларда кўриб чиқилиши кафолатланган. Конституциянинг бу нормаси мансабдор шахслар, давлат ва жамоат ташкилотларининг иш фаолиятларидаги мавжуд бўлган камчиликларга ўз вақтида барҳам беришликни таъминлайди. Шу билан бирга фуқароларнинг бузилган ҳуқуқларини қонун билан ҳимоя қилинишини ҳам таъминлайди.

Шунингдек, Конституцияда фуқароларнинг иқтисодий ва ижтимоий ҳуқуқлари ҳам белгиланган. Ҳар бир шахс мулкдор бўлишга ҳақли, уларнинг банкка қўйилган омонатлари сир тутилишлиги ва мерос ҳуқуқи қонун билан кафолатланган. Ҳар бир шахс меҳнат қилиш, эркин касб танлаш, адолатли меҳнат шароитларида ишлаш ва қонунда кўрсатилган тартибда ишсизликдан ҳимояланиш ҳуқуқига эгадир.

Конституциянинг бу нормаси ҳаётий масалаларни ҳал этишда алоҳида аҳамият касб этиб, Республикамизнинг меҳнат қонунлари кодексида ва бу соҳадаги Республикамиз қонунларида ўз ифодасини топган.

Шу билан бирга қомусимизда фуқароларнинг бурчлари ҳам белгиланган бўлиб, фуқаролар Конституция ва амалдаги қонунларга риоя қилишга, бошқа кишиларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари, шаъни, қадр-қимматини ҳурмат қилишга, халқимизнинг тарихий-маънавий ва маданий меросини авайлаб асрашга мажбурдирлар.

Ҳар бир фуқаронинг асосий бурчларидан бири, Ўзбекистон Республикасини ҳимоя қилиш, ҳарбий ёки муқобил хизматни ўташга тайёрлигидир.

Конституцияда биринчи мартаба оилага оид алоҳида XVX боб ажратилган.

Оила жамиятнинг асосий бўғини бўлиб, жамият ва давлат муҳофазасида бўлиш ҳуқуқига эгадир.

Ота-оналар ўз фарзандларини вояга етгунларига қадар боқиш ва тарбиялашга мажбурдирлар.

Давлат ва жамият етим болаларни ва ота-оналарининг васийлигидан маҳрум бўлган болаларни боқиш, тарбиялаш ва ўқитишни таъминлайди, болаларга бағишланган хайрия фаолиятларини рағбатлантиради.

Мустақил Ўзбекистон Республикасининг биринчи Конституциясининг ҳамма моддаларида инсонпарварлик ғоялари, ижтимоий адолат ва демократик принциплари ўз ифодасини топган.

Икром ЗОКИРОВ,
ҳуқуқшунослик фанлари доктори,
профессор.
Мамлакат ВОСИҚОВА,
ҳуқуқшунослик фанлари доктори,
профессор.

ОЛАМ, ОЛАМ МАЪНО

МАЪЛУМКИ, Конституция ҳар бир мамлакатда қонунларнинг энг муҳими ҳисобланади. Шунинг учун ҳам уни ҳақли равишда Асосий Қонун деб аташади. Бу бежиз эмас, албатта. Зеро Конституцияда давлат, жамият ва фуқаролар ҳаётига оид энг муҳим қоидалар мужассамланган.

Мана, Конституция қабул қилинган кунга ҳам бир йил тўлаяпти. Албатта бу тарих учун бир лаҳзадек вақт. Аммо бизнинг давлатимиз ва халқимиз учун бу ўтган йил ўз мазмуни, салобати билан асрга татигуликдир. Бу давр ҳақиқий мустақилликка эришиш йўлида дадил одим ташланган оғир ва муқаддас йилдир.

Энди бевосита Конституциямизнинг ўзига келсак. Конституция бир неча йилгагина мўлжалланган ва ҳуда-беҳудага ўзгартириладиган шунчаки бир ҳуқуқий ҳужжат эмас. У узоқ йилларга, наинки йилларга — даврга мўлжаллаб ишланган юқори мақомли ҳужжат. Биз пировард мақсадимиз — демократик, ҳуқуқий давлат қуриш эканлигини Конституциямизда мустаҳкамлаб қўйдик. Бу вазифа ҳам тезда бўлақоладиган иш эмас. Иқтисодда, маънавиятда ва сиёсатда муайян тараққиёт даражасига эришиш йўли билан ҳал этилади бу масалалар.

Мен бу фикримни, Конституциянинг бир қоидаси мисолида шарҳламоқчиман. У ҳам бўлса фуқароларнинг маданият ютуқларидан фойдаланиш ҳуқуқининг давлат томонидан кафолатланганидир (42-модданинг 2-банди). Фуқароларнинг бу ҳуқуқини амалга ошириш учун давлат ҳамма имкониятларни ишга солмоқда.

Яна бир нарсани таъкидлаб ўтишни лозим топдик. Бир йил Конституциямизнинг фаолиятига баҳо бериш учун албатта оз муддат. Унда ёзилган ҳар бир моддадаги олам-олам фикр ва маънони яратувчилик меҳнати орқали рўёбга чиқариш мумкин. Зеро, меҳнатсеварлик халқимизнинг энг муҳим хусусиятларидан бири экан, демак Конституциямиздаги ғоя ва қоидаларнинг тўла амалга ошишига ишончимиз комил.

Мавлуда АҲМАДШОЕВА,
Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Иброҳим Мўминов номидаги фалсафа ва ҳуқуқ институтининг илмий ходими.

• ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КОНСТИТУЦИЯСИ КУНИНИНГ БИР ЙИЛЛИГИГА

ҲУҚУҚИЙ ДАВЛАТНИНГ

МАҲАЛЛИЙ ҲОКИМИЯТ МАҚОМИ

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Конституцияси маҳаллий ижро этувчи ҳокимият тизимида ҳокимлик институтини жорий этди. Унинг ўзига хос хусусиятларидан бири шундаки, маҳаллий ижро этувчи ҳокимиятга яккабошчилик асосида Ҳоким томонидан раҳбарлик амалга оширилади. Бу ҳақда Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 103-моддасида шундай дейилган: «Вилоят, туман ва шаҳар ҳокимлари ўз ваколатларини яккабошчилик асосларида амалга оширадилар ва ўзлари раҳбарлик қилаётган органларнинг қарори ва фаолияти учун шахсан жавобгардирлар». Юқорида қайд қилинган модданинг мазмунидан шу келиб чиқдики, ҳокимлик институти маҳаллий ижроия органлар фаолиятига қатъий назорат киритишга асос яратади ва конкрет шахсдан — ижроия ҳокимиятининг бошлиғидан жойлардаги ижро интизомининг аҳволини сўрашга имконият беради.

Ҳоким ва унинг қошида фаолият кўрсатаётган ижроия маҳкамаси кун тартибидаги масалаларни оператив равишда эътиборга олиб уларни ечиш имкониятига эгадир. Олдинги фаолият кўрсатган ижроия комитети эса ҳоким билан алмаштирилди, катта ва ажралган комитет маҳкамаси ва маҳаллий кенгаш маҳкамаси эса ягона ихчам ҳоким ижроия маҳкамасига бирлашдилар. Ижроия ҳокимияти органларининг бундай шаклда тузилганлиги бюрократия, сансалорликнинг ривожланишига йўл бермайди, ҳар хил кераксиз мажлисбозликка чек қўяди. Маҳкамаларнинг бирлашгани ҳужжатларнинг узоқ муддат кўрилишини қисқартиради ва ижроия маҳкамасини молиявий таъминлашга кетадиган харажатларни камайтиради.

Конституция томонидан ўрнатилган ҳокимларни тайинлаш ва озод қилишдаги янги тартиб уларнинг ўз вазифаларини бажаришларидаги масъулиятларини янада оширади. Ҳозирги кунда ҳокимларга талабчанлик, ишбилармонлик талаблари қўйилибгина қолмасдан, балки улардан юксак ахлоқий сифатлар ҳам талаб қилинмоқда. Хусусан Конституциянинг 92-моддаси 12-қисмида шундай дейилган: «Конституцияни, қонунларни бузган ёки ўз шаъни ва қадр-қимматига доғ туширадиган хатти-ҳаракат содир этган туман ва шаҳар ҳокимларини Президент ўз қарори билан лавозимидан озод этишга ҳақли».

Шаҳарча, қишлоқ ва овуллар ижроия ҳокимиятлари тизимида ҳам катта ўзгаришлар юз бермоқда. Конституцияга асосан шаҳарча, қишлоқ ва овулларда илгари фаолият кўрсатган халқ депутатлари Кенгашлари ва уларнинг ижроия комитетларининг ўрнига фуқароларнинг йиғинлари ўзини ўзи бошқариш органлари сифатида ташкил этилди.

Ўзини ўзи бошқариш органлари жамият ва давлат ишларини бошқаришда қатнашишга доир ўз ҳуқуқларини рўёбга чиқаришларида фуқароларга кўмаклашади, ўз ҳудудларидаги ижтимоий ва хўжалик вазифаларини ҳал этиш, оммавий-маданий тадбирларни ўтказиш, давлат ҳокимияти ва бошқарув органларига Ўзбекистон Республикаси қонунларини, Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонларини, Ўзбекистон Республикаси ҳукуматининг халқ депутатлари Кенгашлари ва ҳокимларнинг қарорларини бажаришда ёрдамлашиш мақсадида фуқароларни бирлаштиради.

Хайрулла РУЗМЕТОВ,
аспирант.

ЭЗГУ МАҚСАД

КОНСТИТУЦИЯ — бу давлат мустақиллигининг энг муҳим белгиси бўлиб, жуда катта сиёсий ва амалий аҳамиятга эгадир. Чунки унда инсонпарвар демократик ҳуқуқий давлат барпо этиш бош мақсад қилиб қўйилган.

Давлат ҳокимиятини демократик асосда ташкил қилиш ва иш олиб бориш ҳамда ҳокимиятни суиистеъмол қилмаслик учун Конституциянинг 11-моддасида белгиланганидек, Ўзбекистон Республикаси давлат ҳокимиятининг тизими — ҳокимиятнинг қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимиятига бўлиниши принципига асосланади.

Конституцияга монанд ҳужжат сифатида куни кеча қабул қилинган судлар тўғрисидаги республикамиз қонунини кўрсатиш мумкин. Ушбу қонуннинг 1-моддасида кўрсатилганидек, Ўзбекистон Республикасида беш йил муддатга сайланадиган Ўзбекистон Республикаси Конституциявий суди, Республика Олий суди, Қорақалпоғистон Республикаси Олий суди, хўжалик суди, шу муддатга тайинланадиган вилоят судлари, Тошкент шаҳар суди, туман (шаҳар) судлари, ҳарбий судлар, вилоят хўжалик судлари фаолият кўрсатмоқдалар. Демократиянинг ифодаси қонуннинг бешта бўлимида ўз аксини топган. Масалан, Ўзбекистон Республикасининг 25 ёшга тўлган, олий юридик маълумотли, ҳуқуқ ихтисоси бўйича камида икки йиллик меҳнат стажига эга бўлган, малака имтиҳонини топширган фуқароси туман (шаҳар) суди, хўжалик суди судьяси этиб тайинланиши мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди раисининг хулосасига асосланган Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирининг тақдимномасига биноан вилоят судлари, Тошкент шаҳар суди, туман (шаҳар) судлари судьялари Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан тайинланадилар.

Эндиликда судьяларга ҳар йили 36 иш кунидан иборат ҳақ тўланадиган меҳнат таътили берилади ва улар сайланган (тайинланган) кундан бошлаб олти ой ичида уй-жой ҳамда шахсий телефон билан таъминланадилар.

Шаклланаётган ҳуқуқий давлат — Ўзбекистон Республикасида Конституциянинг 18-моддасида таъкидланганидек, барча фуқаролар бир хил ҳуқуқ ва эркинликларга эгадирлар. Улар жинси, ирқи, миллати, тили, дини, ижтимоий келиб чиқиши, эътиқоди, шахси ва ижтимоий мавқеидан қатъий назар қонун олдида тенгдирлар. Фуқароларнинг Конституция ва қонунларда мустаҳкамлаб қўйилган ҳуқуқ ва эркинликлари дахлсиздир.

Конституциянинг 17-моддасига биноан Ўзбекистон Республикасининг 18 ёшга тўлган фуқаролари Президент сайлови, ҳокимиятнинг вакиллик органларига сайлаш ва сайланиш ҳуқуқига эга бўлиб ҳар бир фуқаронинг ўз хоҳиш-иродасини билдириш, тенглиги ва эркинлиги қонун билан кафолатланади.

«Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайловлар тўғрисида»-ги Ўзбекистон Республикаси Қонун лойиҳасининг кенг жамоатчилик муҳокамасига қўйилиши мустақил мамлакатимиз Конституцияси билан белгиланган демократик принципнинг ифодасидир. Республикамиз мустақиллигининг сиёсий, иқтисодий ва халқаро кафолатлари мавжуддир. Сиёсий мустақиллик шундан иборатки, унда давлат ҳокимияти тегишли сиёсий ҳуқуқий шаклларда амалга оширилади. Бунда давлат жамиятда ҳуқуқий тартиботларни ўрнатиши, унга барча давлат органлари, жамоат бирлашмалари, мансабдор шахслар ва фуқаролар оғишмай амал қилишлари шарт бўлади. Шунингдек, янги Конституцияга асосан, Ўзбекистон барча хорижий давлатлар билан сиёсий ва бошқа муносабатларни шартномалар асосида амалга оширади.

Ўзбекистон иқтисодининг негизини турли мулк шакллари ва ижтимоий бозор хўжалиги ташкил қилади. Республикамиз ўз ҳудудидаги барча моддий ва маънавий бойликлар, жумладан, ер, ер ости бойликлари, сув, ўсимлик, ҳайвонот дунёси ва бошқа табиий захиралар умуммиллийлик бойлик ҳисобланади. Демак, улар давлатимиз мустақиллигининг иқтисодий кафолатидир. Мустақил Ўзбекистон давлатининг олий мақсади — барча халқнинг моддий-маданий аҳволини яхшилаш, бозор иқтисодиётига ўтиб, мулкнинг кўп шакллилиги асосида иқтисодий яхшилаш, тинчликни мустаҳкамлаш, турли ижтимоий системага кирувчи давлатлар билан тинч-тотув яшашдан иборат. Янги демократик мамлакат пайдо бўлганлиги ва халқимизнинг истиқлолу озодлик, ижтимоий адолатли, инсонпарвар ҳуқуқий давлат яратиш борасидаги кўп асрлик орзулари амалга оширилаётганини жаҳонда қонуний мустаҳкамловчи асосий ҳужжат жонажон Ўзбекистонимиз Конституциясидир.

Рустам АКБАРОВ,
Тошкент шаҳар суди раисининг ўринбосари.
Абдужалил ҲАСАНОВ,
ҳуқуқшунос.

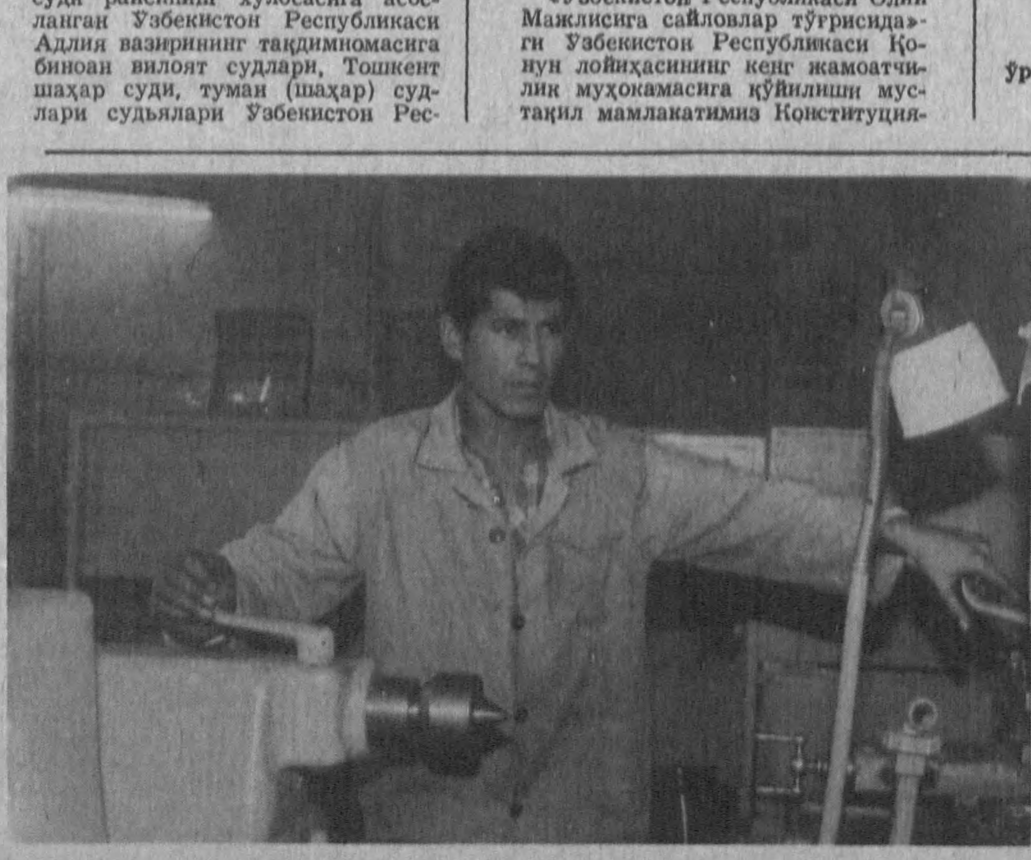

Ҳар бир шахс меҳнат қилиш, эркин касб танлаш, адолатли меҳнат шароитларида ишлаш ва қонунда кўрсатилган тартибда ишсизликдан ҳимояланиш ҳуқуқига эгадир, деб кафолатланган Асосий Қонунимизнинг 37-моддасида. Дарҳақиқат, ҳар бир жамоа аъзоси ўзининг Конституцияда белгилаб берилган ҳуқуқларини рўёбга чиқариш учун Мустақил Республикамиз тараққиёти йўлида астойдил меҳнат қиляпти. Пойтахтдаги тажриба-таъмирлаш механика заводи илғор ишчиси Собир Ҳожимирзаев ҳам шундай инсонлар сирасига киради.

Усмон Усмонов сурати.

ИСТИҚЛОЛГА САРАФРОЗ

ШУ йил 8 декабрда Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси Олий Кенгашда қабул қилинганлигига бир йил тўлади. Ва бу умумхалқ байрамига айланиб, катта тантана қилинади. Бу биринчи марта халқимизнинг кўнглидаги ҳақиқий Конституция ҳисобланадики, мен бир санъаткор сифатида ўз фикр-мулоҳазаларимни муштарийлар билан ўртоқлашишга, кўнгилдаги гапларимни айтишга қарор қилдим. Чунки мен кўп Конституцияларнинг гувоҳи бўлганман. Жумладан, собиқ Иттифоқ ҳукм сурган даврлардаги Конституциямизни қайта-қайта ўқиб чиқиб, шундай буюк халқимз камситилганлигини кўриб, ҳайратга келардим. Тўғри, баъзи моддаларда гўё эркинликлар тақдим қилинар эди-ю, аммо бажарилишига келганда халқимиз манфаатлари чекланиб ўтилар эди. Шу боис бу Конституциямиз ҳақиқий халқчил, эркинлигимиз баён этилган бир Конституция бўлдики, энди бу ҳақда ҳар қанча гапирсак, қувонсак арзийди.

Мен қуйида айтадиган фикрларимда Ўзбекистоннинг бир фуқароси ва халқимизнинг санъаткори сифатида ўзим кўрган, ўзим билган мисоллар билан қалбимни тўлқинлантирган гапларни айтиб ўтмоқчиман. Янги Конституцияда ўз байроғимиз, гербимиз, мадҳиямиз акс эттирилганки, ҳаммаси миллий моҳияти билан фуқароларимизни қувонтиради. Биргина мадҳиямиздаги илгари тонг отарда айтиладиган бошқа халқларнинг қарамоғидаги халқ эканлигимизни акс эттириб турадиган жумлалар ғашимизга тегиши бас қилиниб, ўз халқимиз, ўз маданиятимиз, ўз республикамиз ҳақида куйлар жаранглайдиган бўлди. Бугун энди Конституциямизда акс эттирилган Асосий Қонун даражасига бўйсундирилган ўз она тилимиз — ўзбек тилимиз давлат тилига айланди. Бу аслида мўътабар китобда акс эттирилишича, бир оғиз жумла билан қайд қилинган бўлса ҳам бунинг маъноси жуда оламшумулдир. Чунки у Алишер Навоий тили, Мирзо Бобур тили, машҳур қўлёзмаларимизга ярашган, ўз гўзаллиги билан дунёга машҳур бўлган тилдир. Мана энди бугун ана шу тилимиз давлат тили бўлар экан, нафақат ўз минбарларимизда, балки дунёнинг катта-катта анжуман минбарларида ҳам жаранглаши табиийдир. Мен бир санъаткор сифатида кўп ерларда, айниқса ижодимда ўз она тилимда гапириш имкониятидан маҳрум бўлганимдан кўп азоб чекканман. Масалан, кинофильмларда роль ижро этар эканман, ўз она тилимда гапиролмасдим, балки бошқа тилда гапиришга мажбур эдим. Чунки ёзилган киноасарлари бошқа тилда тасдиқ қилинарди. Ва қабул қилинганда ҳам ўзга тилда бўлиши қонун даражасига кириб қолган эди. Бу эса биз санъаткорларни образ яратишда ўзимизни эркин ҳис қилишдан узоқлаштирар эди. Тўғрироғи, ўша айтаётган сўзларимизнинг бошқа тилда бўлганлиги сабабли ўзимизни сиқиқ сезишимиз билиниб турар эди.

Бизнинг Ўзбекистонимиз қадим-қадим замонлардан кўп миллатли бўлиб келган. Ҳали Амир Темур бунёд этган буюк давлатда ҳам бизнинг ерларимизда турли миллатлар яшар эди. Дунёга машҳур бўлган умуммаданиятимизда ҳамма халқларнинг ҳиссаси борлигини ҳеч ким инкор эта олмайди. Бухоро, Самарқанд, Хива шаҳарларидаги қадимий ёдгорликларни эндиликда дунёнинг ҳамма бурчакларидан зиёрат қилгани келиб буюк санъатимизга тан беришаяпти. Ахир ўша муҳташам иншоотларни ҳам умум турк давлатининг халқлари бунёд этганлигини ким инкор эта олади? Амир Темур ўша даврлардаёқ ўзининг буюк давлат соҳибқирони бўлишига қарамай дунёдаги барча халқлар билан алоқада бўлишни, ҳамкорлик қилишни орзу этган. Ва шунинг йўлларини қидириб топган. Яқинда Президентимиз Ислом Каримов Франция сафарига отланар экан, сафар олдидан телевидение орқали Амир Темур ўз замонасида Франция қироли билан мулоқотда бўлганлигини айтиб ўтди. Ҳеч кимга сир эмаски, Амир Темур замонасидаёқ ўзининг баъзи қишлоқларига Боғдод, Фориш атамаларини берган. Улуғ амиримиз ўша давлатларга яқин бўлишни орзу ва ният қилганлиги бежиз эмас.

Мирзо Улуғбек кўнглидаги фикрларни баён қилган шоир Мақсуд Шайхзода ўзининг ул зотга бағишлаган асарида у киши тилидан шу сўзларни баён этади: «Нега дунё йўлларида бутун кишилик бир бўлмагай, нега одам авлоди нуқул миллатлараро, динлараро жанжалларга банд. Қуёш биру дунё биру инсоният бир. Шундай сўлмас бир боғдирки, боғи маърифат, ҳар эл унга экиб қўйган ўз дарахтини. Ҳар ўлканинг дилидаги нафосат гули ўша боғнинг гулзорида яшнаб бир маҳал, насиб этган ҳар улусга таратур атрин». Алишер Навоийдек буюк зот ҳам миллатлар дўстлигини ўз асарларида тараннум этган.

Шу боисдан бўлса керак ушбу Конституциянинг 8-моддасида Ўзбекистон халқини миллатидан қатъи назар Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари ташкил этади деб қонунлаштирилиб қўйилган. Дарҳақиқат, Ўзбекистонимиз жуда кўп миллатли давлат ва бинобарин барча миллатларнинг эркинлиги бир хил. Биз бу билан ҳар қанча қувонсак арзийди. Чунки бир-биримиз билан ҳамкорликда, дўстликда давлатимиз тараққиётига меҳнат қиламиз. Бу миллатлар ўз эътиқодига содиқ бўлиб қолиш эркинлиги ҳам фуқароларимизга берилган тўғри йўлдир. Конституциямизнинг 31-моддасида ҳар бир инсон хоҳлаган динига эътиқод қилиши мумкин деб кўрсатиб қўйилган. Конституциядаги яна бир моддада ҳар бир шахс мулкдор бўлиши мумкин дейилган. Балки бу модда илгариги Конституциямизда ҳам бўлган. Аммо бунга амал қилинмас эди. Шу жойга келганда мен ўз бошимдан ўтган зулмларни акс эттирсам кифоядир. Тошкентнинг Кўкча даҳасида ўз қўрғонлари билан бизнинг катта боғимиз бўлар эди. Чорсу атрофида эса шаҳар ҳовлимиз мавжуд эди. Мен ўзига тўқ оилалардан бўлганим учун бу жойларнинг таърифини айтиб ўтирмайман. Шундай вақтлар бўлдики, бизнинг ҳуқуқларимиз поймол этилиб, ҳар иккаласини ҳам тортиб олиб қўйишган десам ҳам бўлади. Мен мулк муқаддас эканлигини Англияда бўлганимда кўрганман, билганман. Яъни Лондондек катта шаҳарда бир гектар келадиган бир бурчак қаровсиз ташлаб қўйилган. Мен қизиқиб сабабини суриштирдим. Эмишки, 1919 йилда бир денгиз зобитига катта хизматларини тақдирлаб ўша вақтдаги денгиз вазири Уинстон Черчил давлатдан унинг номига ерни олиб берган экан. Вақт ўтиши билан у одам Америкада истиқомат қилиш учун кўчиб кетган. Сўнг Англия давлати ўша ерни шаҳар марказида бўлгани учун ташландиқ бўлиб ётмасин деб ўша зобитнинг ҳатто авлодларига мурожаат қилиб, сотишни таклиф этишган. Улар жойим ўша ерда тураверсин маъносида сотишга ҳам розилик билдиришмаган. Мен буни айтишимдан мақсад инсон учун мулк муқаддас бўлмоғи даркор. Маълум ҳужжатларга қараганда ўзбек халқининг давлат арбоби Файзулла Хўжаев ҳали 1920 йилларда Ленинга мактуб йўллаб ўз халқининг ерга ишқибозлигини назарга олиб, замин мулк қилиб берилишини ва бу муқаддас бўлиб қолишини ўз халқининг руҳидан келиб чиқиб таъкидлаб ўтган. Дарҳақиқат, бизнинг халқимиз ерсиз яшай олмайди. Ер фарзанди дейишлари ҳам шундан бўлса керак. Шу боис ернинг мулк даражасига кўтарилиб муқаддас бўлиб қолмоғи ана шу Конституциямизда асосий қонун даражасига кирди. Конституциямизнинг 52-моддасида ҳар бир фуқаро учун ҳарбий хизмат мажбурий деб кўрсатилган. Бу ҳар бир халқнинг, ҳар бир мамлакатнинг, ҳар бир давлатнинг қонунларида акс этганлиги муқаррар. Чунки Ватан сўзи ҳамма учун улуғ. Шу Ватан туфайли ҳар бир инсон ўзини эркин ҳис қила олиши мумкин. Модомики, ҳар бир инсон ўз Ватанининг гуллаб-яшнаши учун хизмат қилар экан, уни мудофаа қила олишига ҳам қурби етмоғи керак. Мен ўзим кўп ҳарбий ролларни ижро этганим туфайли ҳарбий хизматдагилар билан кўп учрашувларда бўламан. Айниқса собиқ Иттифоқ ҳукм сурган даврларда бизнинг ёшларимиз ҳарбий хизматга чақирилар экан, улардан кўпроқ ишчи кучи сифатида фойдаланилганлигининг гувоҳи эдим. Бу албатта бизнинг халқимиз ёшларига малол келар эди. Чунки ҳарбий хизматнинг мутахассисликлари бизнинг ёшларимизга раво кўрилмагандек туюларди. Модомики, бизнинг халқимиз ёшлари ичида ҳарбий техника соҳасида мутахассис бўлишни орзу қилганлар кўп эди. Мана энди ёшларимиз ўзларининг ватанларида ўз жумҳурият чегараларини ҳимоя қилмоқ учун ҳарбий мутахассисликни пухта эгаллашга ҳуқуқлари бор ва шунга астойдил ҳаракат қилиш имкониятига эга бўлдилар. Менинг фарзандлар отаси сифатида бир моддага алоҳида эътибор беришимга тўғри келди. Бу модда Конституциямизда 66-рақамли бўлиб «Вояга етган меҳнатга лаёқатли фарзандлар ота-онага ғамхўрлик қилади» деб кўрсатилган. Мен кўп Конституцияларда ота-оналар ўз фарзандларига ғамхўрликни бўйниларига олади деган жумлаларни биламан. Бу энди ота-онанинг қарзи, ҳам фарзи. Бу ҳамма халқларда ҳам алоҳида эътиборда туради. Лекин бизнинг ушбу Конституциямизда юқорида баён қилганим ота-онага ғамхўрлик масаласи кўп халқларнинг Конституцияларида мавжуд эмас десам бўлади. Бу халқимизнинг одобига, ахлоқига, қадим-қадимлардан ота-онага бўлган ҳурматга эътибор берганлигини акс эттириб туради. Мен генерал Раҳимов ролини ижро этганимда бир воқеанинг гувоҳи бўлганман. Ригадан юз километрлар чамаси йироқдаги Цецис деган шаҳарда меҳмонхонада истиқомат қилардик. Шу ерда бир мункиллаб қолган аёл фаррошлик қиларди. Биз унга кўп ёрдам ҳам бериб турардик. Кунлардан бир кун бир суҳбатимизда маълум бўлдики, бу кекса аёлнинг тўрт фарзанди бор экан. Улар турли шаҳарларда ўз фарзандлари билан яшар эканлар. Лекин оналари борлигини хаёлларига ҳам келтириб ўтирмас эканлар. Демак шу мисолдан маълум бўладики, баъзи халқларда фарзанд вояга етгач ўз ота-онасидан учирма қуш каби узоқлашиб кетишлари мумкин экан.

Бундай мисоллардан юзлаб келтириш мумкин. Эндиликда улар дунёнинг қайси бурчагида бўлмасин ўз Ватанларига, туғилган ерларига қайтиш имкониятларига эга бўлдилар. Хулласи калом Конституциямиз ҳақиқий халқчил, республикамизга муносиб барча эркинликларни ўз ичига олган қонун даражасидадир. Мен Америкадаги шу давлатнинг Конституциясини кўрар эканман, унинг дунёга келганига 200 йил бўлганини эшитиб орзу қилган эдим. Бизнинг ҳам Конституциямиз асрлар давомида барқарор бўлсин!

Зикир МУҲАММАДЖОНОВ,
халқ артисти

Нашриёт туҳфалари

НИЯТЛАРИМИЗ КАТТА

РОСА бир йил илгари эндигина ўз Мустақиллигининг бир йиллигини шодиёна нишонлаган халқимиз ҳаётида яна бир тарихий воқеа содир бўлди: 1992 йил 8 декабрда ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн биринчи сессиясида Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси — Асосий Қонуни қабул қилинди. Бу Конституциянинг аввалгиларидан фарқи анча эди.

Ҳар бир ғоя — тарғиботи билан, ҳар бир сиёсат — мафкураси билан устувор бўлади. Бинобарин, янги Конституция қабул қилингач, уни тарғиб этиш, оммалаштириш, унда олға сурилган қоидаларни фуқароларга моддама-модда тушунтириш зарур эди. Бундай вазифанинг бир чеккасини «Ўзбекистон» нашриёти ўз зиммасига олди. Биринчи навбатда, Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганидан кейин жуда қисқа муддат ичида ўзбек тилида 300 минг нусхада чоп этилиб, республикада тарқатилди. Шундан сўнг Конституция кетма-кет рус, инглиз, француз, немис, испан тилларида ҳам оммавий нусхада чоп этилди.

Шу ерда бир нарсани таъкидлаб ўтишни истардик. Шу пайтгача республикамизнинг биронта Конституцияси чет тилларда чоп этилмаганди. Истиқлол шарофати билан биз ўз Конституциямизни жаҳон тилларида ҳам нашр қилиб, дунё миқёсида тарқатиш имконига илк бор эга бўлдик. Натижада Асосий Қонунимиз билан чет давлатлардаги сиёсатчилар, тарихчилар, қолаверса, оддий фуқаролар ҳам танишиш имконига эга бўлдилар. Шунингдек уни хориждаги ватандошларимиз, юртимиз истиқлолини биз каби узоқ йиллар давомида интиқлик билан орзу қилиб, кутиб келган ўзбек муҳожирлари ҳам ўқишга муяссар бўлдилар.

Шуни таъкидлаш кераки, Конституциямиз матни бу йил ҳам ўзбек, рус, инглиз тилларида турли бичимларда кўп нусхада қайта нашр этилди.

Айни маҳалда, юқорида таъкидланганидек, Конституциямизни халқимизга моддама-модда тушунтириб бериш зарурати ҳам кундаланг турарди. Бинобарин, Конституцияда олға сурилган қоидаларни изоҳлаб берувчи асарларни яратиш ва чоп этиш борасида ҳам бирмунча ишлар қилинди.

Конституцияда олға сурилган асосий қоидалардан бири жамиятнинг иқтисодий негизи масаласидир. Республикамиз Президенти Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон — келажаги буюк давлат», «Янги уй қурмай туриб эскисини бузманг», «Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли», «Ўзбекистон — бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли», «Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари» сингари асарларида республикамизни мустақиллик йўлидан олиб боришда тутилаётган иқтисодий сиёсат масалалари, республикани ривожлантириш йўллари ҳақида Конституцияда баён этилган қоидаларга ҳамоҳанг фикрлар айтилганки, улар Конституциянинг кўпгина моддаларини тушунтириб беришда дастур ролини ўтайди. Бу асарлар кўп нусхада чоп этилган.

Шунингдек, республикамизда халқ ҳокимияти масалаларига бағишлаб чоп этилган асарлар орасида ҳуқуқшунослик фанлари доктори А. Саидовнинг «Ўзбекистон Республикасида сайлов ҳуқуқи», О. Азизованинг «Халқ депутати», Б. Бозорбоевнинг «Сиёсий етуклик феномени» номли рисолалари чоп этилди. Уларда давлатни бошқаришда халқ оммасининг иштироки масалалари, бу иштирок, собиқ Иттифоқда бўлганидек, қоғозда, хўжакўрсинга бўлмай, балки чинакам, давлат ва халқ фаровонлиги, жамият тараққиёти учун хизмат қилмоғи лозимлиги баён этилган.

Республикамиз Конституциясида маҳаллий шароит, миллий урф-одатлардан келиб чиқиб, оила масаласи алоҳида боб сифатида ажратилган. Оила — жамиятнинг асосий бўғини бўлиб, тарбия билан бевосита алоқадор. Жамиятнинг келажаги оилага, бинобарин, у ерда тарбия топаётган фарзандларга боғлиқ. Фарзанд тарбияси халқимизнинг азалий маданияти, анъаналари, урф-одатларига суянган ҳолда олиб борилади. «Бахтли бўлинг», «Маданият ва жамият», «Ўсмирларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш», «Умуминсоний қадриятлар ва шахснинг ахлоқий шаклланиши», «Миллатлараро муносабатлар ва дунёқараш маданиятини ривожлантириш» сингари китоб, рисола ва дарсликларда оила мустаҳкамлиги, фарзанд тарбияси, уларга таълим бериш масалалари ҳақида тўкис фикр юритилади.

Хуллас, нашриёт ўтган бир йил ичида Республикамиз Конституциясини тарғиб қилувчи, тушунтириб берувчи, 30 дан зиёд асар чоп этди. Айни маҳалда шу масалага бағишланган яна бир қанча асарлар чоп этилиш арафасида. А. Саидовнинг «Мустақиллик қомуси» рисоласи, «8 декабрь — умумхалқ байрами» плакати шулар жумласидан бўлиб, улар зукко китобхонлар қўлига етиб борди.

Ўзбекистон давлатининг ички ва ташқи сиёсатини, ижтимоий, иқтисодий муаммоларни ҳал қилиш йўлларини, таълим-тарбия, меҳнаткашларнинг давлатни бошқаришдаги иштироки ва Конституцияда олға сурилган бошқа масалаларни ёритувчи асарларни чоп этиш борасида нашриётнинг ниятлари катта. Турли соҳаларда иш олиб борувчи олимлар, давлат арбоблари, санъаткорлар, халқ хўжалиги ходимлари билан ҳамкорлик бу ниятларни амалга оширишда бизга ёрдам беради, деб ишонамиз.

Шомуҳиддин МАНСУРОВ,
«Ўзбекистон» нашриётининг бош муҳаррири.

БОШ ҚОНУНИ

ДАВЛАТ ХАЛҚ ИРОДАСИНИ ИФОДА ЭТИБ, УНИНГ МАНФААТЛАРИГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ. ДАВЛАТ ОРГАНЛАРИ ВА МАНСАБДОР ШАХСЛАР ЖАМИЯТ ВА ФУҚАРОЛАР ОЛДИДА МАСЪУЛДИРЛАР.

⊙ Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 2-моддаси.

ЁШ, мустақил Ўзбекистон миллий давлатчилиги, ҳуқуқий тизимини қайтадан яратмоқда. Халқимизнинг асрлар мобайнида авайлаб сақланиб, шаклланиб, сайқал топиб келган ўз миллий урф-одатлари, расм-русм, удум ва анъаналари, ғурури, ижтимоий-иқтисодий турмуш тарзи, ҳуқуқий онги, эътиқоди янада камол топмоқда. Улар эндиликда ягона марказдан бериладиган кўрсатмалар ва баландпарвоз шиорлар остида яшашдан озод бўлиб, ўтмишда поймол қилинган ўзларининг ҳақ-ҳуқуқларини тиклашга киришдилар. Иқтисодий ва сиёсатда буюк бурилиш қилинди. Мамлакатимизда барқарор ва ҳалол бозор иқтисодиёти сиёсатига ўтиш, очиқ ташқи сиёсатга асосланган демократик ҳуқуқий давлатни барпо қилиш учун мустаҳкам ҳуқуқий пойдевор яратилди — бундан роппа-роса бир йил муқаддам 1992 йил 8 декабрда давлатимиз Асосий Қонуни — Конституция қабул қилинди.

АМАЛДА КАФОЛАТЛАЙДИ

Ҳозирги кунда Ўзбекистоннинг умумхалқ байрами — Конституциямиз қабул қилинган куннинг 1 йиллиги кенг нишонланмоқда. Ўтган ана шу қисқа даврда Асосий Қомусимизнинг халқимиз, жамиятимиз ва давлатимиз ҳаётида тутган ўрни ва аҳамияти ҳақида баъзи хулосалар чиқариш мумкин.

Биринчидан, Конституция ҳозирги замон тарихининг энг муҳим ҳужжати сифатида улкан инқилобий ўзгартишларнинг, буюк ғалабаларнинг, бутун Ўзбекистон халқлари бунёд этган сўнмас ишларнинг, ўзбек миллий давлатчилиги ривожланишининг узоқ йиллик йўлини ўзида акс эттиради. Конституцияда эълон қилинган «давлат суверенитети» ижтимоий-сиёсий ва халқаро ҳаётга тобора кўпроқ сингиб бормоқда. Ўзбекистонни суверен демократик республика сифатида дунёда 160 дан ортиқ давлатлар тан олди. 100 га яқин давлатлар у билан дипломатик ва савдо алоқаларини ўрнатди. Ўзбекистон унда яшовчи бутун халқ хоҳиш-истакларини, иродасини ифода этувчи давлат ҳокимият ва бошқарув идоралари орқали ўз ички ва ташқи сиёсатини муваффақиятли амалга оширмоқда. Унинг ҳудуди ҳамда чегараси дахлсиз ва бўлинмас сақланмоқда.

Иккинчидан, Конституция мамлакатимизнинг ривожланган ҳуқуқий давлат сари илгарилаб боришидаги энг муҳим тарихий маррани — мустақил, адолатли, демократик давлат қурилганлигини мустаҳкамлайди. Унда давлат ҳокимиятининг бирдан-бир манбаи халқ эканлиги, давлат эса ўз навбатида халқнинг иродасини ифодалаши, унинг манфаатларига хизмат қилиши қатъий белгиланган. Жамият ва давлат ҳаётининг энг муҳим масалалари Конституциянинг 9-моддасида қайд этилганидек, умумхалқ муҳокамаси орқали ҳал этилмоқда. Масалан, Конституция ва ундан кейин бир қанча қонунларнинг ишлаб чиқилиши ва қабул қилиниши жараёнининг ўзиёқ фикримизнинг далилидир.

Учинчидан, Конституция келажаги буюк давлатнинг кенг қамровли ва яхлит маънавий ва ҳуқуқий дастури бўлиб қолди. Унда бутун Ўзбекистон халқларининг иродаси ва манфаатларига мувофиқ равишда мамлакатимиз ижтимоий тузуми ва сиёсатининг асослари, инсон ва фуқароларнинг асосий ҳуқуқлари, эркинликлари ва бурчлари, жамият ва шахснинг муносабатлари, маъмурий-ҳудудий ва давлат тузилиши, давлат органларининг ташкил этилиши ва фаолияти тизими ва асосий принциплари, бир сўз билан айтганда адолатли, демократик давлатнинг барпо этиш принциплари ва мақсадлари батафсил расмийлаштирилди ва мустаҳкамланди. Конституциянинг барча моддалари халқимиз ҳақида, ер юзида мустаҳкам тинчлик ўрнатиш ҳақида ғамхўрлик қилиш руҳи билан суғорилган. У тараққиётимизнинг ҳозирги босқичидаги — улкан инқилобий ўзгаришлар босқичидаги давлат ва жамоат ташкилотлари фаолиятининг тегишли вазифалари, тизимлари, функциялари ва тартибини таъминлайди. Шу билан бирга Асосий Қомусимиз жамиятимизнинг бундан кейинги тараққиёт йўлини ҳам кўрсатиб беради, ёш мустақил давлатимизнинг олий мақсади Президентимиз Ислом Каримов айтганидек, барқарор ва ҳалол бозор иқтисодиётига, очиқ ташқи сиёсатга асосланган демократик ҳуқуқий давлатни, фуқаролик жамиятини барпо этишдан иборат эканлигини, бу жамиятда озодлик, тенглик, адолат ва ҳақиқий демократия ривож топишини эълон қилади ва кафолатлайди.

Тўртинчидан, Асосий Қомусимиз ўзининг бор-йўғи бир йиллик ҳаётида шуни кўрсатмоқдаки, инсон эркинлиги, ҳуқуқлари, миллатларнинг тенглиги ва ижтимоий адолат ҳақидаги тушунчалар фақат мустақил ва демократик давлат шароитидагина ўз мазмунига ҳақиқатан мос бўлиб тушади. Узоққа бормайлик. Ўзбекистон ССРнинг 1978 йилги Конституциясида миллатларнинг ўз тақдирини ўзи эркин белгилаш, Ўзбекистон ўз давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларига эга бўлиш, ўз ҳудудида мустақил қонунлар чиқариш ва бошқа ҳуқуқлари эълон қилинган эди. Лекин амалда бу ҳуқуқларнинг ҳеч қандай кафолатлари йўқ эди. Айнан ўша Конституциянинг ўзи СССРнинг 1977 йилги Конституцияси асосида қабул қилинган. Ўзбекистонда қабул қилинган бошқа барча жорий қонунлар ҳам Иттифоқ номидан бевосита Россияда чиқарилган қонунлар Асослари доирасида қабул қилинган. Бундай шароитда ҳақиқий тенглик, эркинлик, демократия асло бўлиши мумкин эмас.

Бинобарин, янги Асосий Қомусимиз Ўзбекистон халқининг муносиб турмушини, ҳуқуқлари ва эркинликларини амалда кафолатлайди, миллий қадриятларимиз ва маданиятимиз қайта тикланишини, инсоннинг маънавий-ахлоқий баркамоллигини таъминлайди.

Ҳайдар МУҲАМЕДОВ,
Тошкент Давлат ҳуқуқшунослик институти ўқитувчиси.

ОБРЎЙИНГ ОШАВЕРСИН, ВАТАНИМ!

ОММАВИЙ ахборот воситалари орқали мустақил Республикамизнинг жаҳон миқёсидаги ташқи ва ички обрўси ошиб бораётганлигини кўрар эканман, беихтиёр шу юртнинг ёш бир ўғлони сифатида ўзимни Ватан хизматига тайёрман, деб ўйлайман. Қолаверса, Асосий Қонунимизнинг 52-моддасида: **«Ўзбекистон Республикасини ҳимоя қилиш — Ўзбекистон Республикаси ҳар бир фуқаросининг бурчидир. Фуқаролар қонунда белгиланган тартибда ҳарбий ёки муқобил хизматни ўташга мажбурдирлар»**, дейилган.

Мен Асосий Қонунимиз — Конституциямизнинг қабул қилинганлигига бир йил тўлиши олдидан ҳарбий хизматга кетаётганимдан хурсандман. Ватанга содиқ посбон бўлиб, дўстларимиз билан юртимиз ҳимоясида бўламиз.

Дўстлик ва тинчлик тарафдори бўлган юртимизда тинчтотувлик давом этади. Ўйлайманки, хизматим ҳам аъло ўтади. Аскарликда турли миллатларга мансуб хизматдошларим билан дўст, ака-ука тутинамиз. Шунда обрўйинг яна ҳам ошаверсин Ватаним, дегим келади.

Мўмин АБДУЛЛАЕВ,
Собир Раҳимов туманидан ҳарбий хизматга чақирилувчи.

ШОНЛИ САНАГА БАҒИШЛАБ

«ЧЕВАР» ҳиссадорлик корхонасида Ўзбекистон Конституцияси кунига бағишланган ажойиб учрашув бўлиб ўтди. Уни ташкил этган Тошкент шаҳар хотин-қизлар комитети, актёрлар уйи ва корхона мутасаддиларидир.

Бу корхона ишлаб чиқарадиган маҳсулот энг аввало аёлларимизга, болаларимизга жуда ёқади. «Чевар» тамғаси билан тикилаётган чопонларнинг довруғи эса хорижликларга ҳам машҳур бўлмоқда.

— Бизнинг Конституциямиз жуда муқобил ва мустаҳкам Қомусдир, — дейди шаҳар хотин-қизлар комитети раиси М. Юнусхўжаева. — Унга жамланган ҳар бир фикр бизларнинг ҳам олдимизга олий мақсадни ва вазифани белгилаб беради. Шунингдек бизга ўз ҳуқуқларимизни ва ўз-ўзини англай билиш ҳуқуқини беради. Бунинг учун аёлларимиз Қомуснинг қай даражада муҳим эканлигини ҳамиша англаб етиб, унинг ҳар бир банди билан огоҳ бўлиб боришимиз жуда зарур эканлигини унутмаслигимиз керак.

Конституция кунига бағишланган тантана жуда қизиқарли ва мароқли ўтди. Республика актёрлар уйининг директори Насиба Усмонова, Шоҳида Мавлонова ҳамда 8-поликлиника шифокори С. Холмуҳамедоваларнинг айтиб ўтган фикрлари ва соғлом авлод тарбиялаш учун қандай ишлар олиб борилиши ҳақидаги маслаҳатлари барчага манзур бўлди.

Тадбир сўнгида Муқимий номидаги мусиқа театри, Охунбобоев номидаги ёш томошабинлар ҳамда Ҳамза номидаги Ўзбек давлат драма театри актёрлари томонидан қўйилган парчалар, ўзбек балетининг қироличаси Галияхоним Измайлова ижро этган рақслар барчага жўшқин хушкайфият бахш этди.

Гули АБДУЛЛАЕВА.

СУРАТЛАРДА: «Чевар» ҳиссадорлик корхонасида ўтган тадбирдан лавҳалар.

Виктор Багаев суратлари.

... доктори, профессор.

ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ЎЗИНИ ЎЗИ БОШҚАРИШ ОРГАНЛАРИ (ФУҚАРОЛАР ЙИҒИНИ) ҲУДУДИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши газетанинг ўтган сонларида).

Ўзбекистон номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Гунафша кўчаси, 19-уй
— 1084

Чегара — Ҳуснутдин Асомов — Шароф Рашидов кўчаларининг туташган жойидан бошлаб Гунафша кўчасигача, Гунафша кўчаси бўйича Далазор кўчасигача, Далазор кўчасидан Дежнев кўчасигача, Дежнев кўчасидан Хуршид кўчасигача, Хуршид кўчасидан Ҳуснутдин Асомов кўчасини кесиб ўтган ҳолда Хуршид кўча бўйлаб Арчазор кўчасигача, Арчазор кўчасидан Далазор кўчасигача, Далазор кўчаси бўйлаб Ҳуснутдин Асомов кўчасигача, Ҳуснутдин Асомов кўчасининг ўнг томони бўйлаб то Шароф Рашидов шоҳ кўчасидаги ҳудудни ўз ичига қамраб олади.

Шивли номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Ҳурматли кўчаси, 31-уй
— 2393

Чегара — Амир Темур — Хидирали Эргашев кўчаларининг туташган жойидан бошлаб Амир Темур кўчасининг ўнг томони бўйлаб Жаҳон Обидова кўчасигача, Жаҳон Обидова кўчасининг ўнг томони бўйлаб Гризодубов кўчасигача, Гризодубов кўчасининг ўнг томони бўйлаб Шчорс кўчасигача, Шчорс кўчасининг ўнг томони бўйлаб Ғани Мавлонов кўчасигача, Ғани Мавлонов кўчасининг ўнг томони бўйлаб Хидирали Эргашев кўчасигача, Хидирали Эргашев кўчасининг ўнг томони бўйлаб Амир Темур кўчасигача чегарани ўз ичига олади.

Мирза Юсуф номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Гризобудов тор кўчаси, 61-уй
— 1509

Чегара — Жаҳон Обидова — Ғани Мавлонов кўчаларининг туташган жойидан бошлаб Ғани Мавлонов кўчасининг ўнг томони бўйлаб Шчорс кўчасигача, Шчорс кўчасининг ўнг томони бўйлаб Гризодубов кўчасигача, Гризодубов кўчаси бўйлаб Жаҳон Обидова кўчасигача, Жаҳон Обидова кўчаси бўйлаб Ғани Мавлонов кўчаси ҳудудини ўз ичига қамраб олади.

Абулқосим Фирдавсий номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Керченский кўчаси, 73-а уй.
— 8175

Чегара — Х. Эргашев ва Ғ. Мавлонов кўчалари кесишган жойдан Ғ. Мавлонов кўчасининг ўнг томони бўйлаб Ж. Обидова кўчасигача, Ж. Обидова кўчасининг ўнг томони бўйлаб Янги Тарнов кўчасигача, Янги Тарнов кўчаси бўйлаб то Кемерово кўчасигача, Кемерово кўчаси бўйлаб то Х. Эргашев кўчасигача, Х. Эргашев кўчаси бўйлаб 2-тор кўча Урицкийгача, 2-тор кўча Урицкийнинг ўнг томони бўйлаб Осиё кўчасигача, Осиё кўчаси бўйлаб то Урицкий кўчасигача, Урицкий кўчаси бўйлаб Аврора кўчасигача, Аврора кўчасининг ўнг томони бўйлаб то Фирдавсий кўчасигача, Фирдавсий кўчаси бўйлаб то Х. Эргашев кўчасигача, Х. Эргашев кўчаси бўйлаб то Ғ. Мавлонов кўчасигача ҳудудни ўз ичига олади

Турк Қўрғон номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Ялта кўчаси, 14-уй
— 4300

Чегара — Ҳуснутдин Асомов, Ҳабиба Юсупова кўчаларининг туташган жойидан бошлаб, Ҳуснутдин Асомов кўчасининг ўнг томони бўйлаб Собир Раҳимов кўчасигача, Собир Раҳимов кўчасининг ўнг томони бўйлаб Батуми тор кўчасигача, Батуми тор кўчасининг ўнг томони бўйлаб Батуми кўчасигача, Батуми кўчаси ўнг томони бўйлаб Акмал Пўлат кўчасигача, Акмал Пўлат кўчасининг ўнг томони бўйлаб то Ҳабиба Юсупова кўчасигача, Ҳабиба Юсупова кўчаси бўйлаб Ҳуснутдин Асомов кўчаси ҳудудини ўз ичига қамраб олади.

Ғиёс Умаров номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— З. Жалолов кўчаси, 3-уй
— 2183

Чегара — Амир Темур —Жаҳон Обидова кўчаларининг туташган жойидан бошлаб Амир Темур кўчасининг ўнг томони бўйлаб Бўзсув каналигача, Бўзсув каналининг оқимига қарши юқорига юриб Цветочний 1-берк кўчасигача, Цветочний 1-берк кўчаси бўйлаб то Цветочний кўчасигача, Цветочний кўчаси бўйлаб Низомий кўчасигача, Низомий кўчасининг ўнг томони бўйлаб Павленко кўчасигача, Павленко кўчасининг ўнг томони бўйлаб Зариф Жалолов кўчасигача, Зариф Жалолов кўчасининг ўнг томони бўйлаб Гришин кўчасигача, Гришин кўчасининг ўнг томони бўйлаб Бодомзор кўчаси бўйлаб Цветочний 1-тор кўчасигача, Цветочний 1-тор кўчаси бўйлаб Жаҳон Обидова кўчасигача, Жаҳон Обидова кўчасининг ўнг томони бўйлаб Амир Темур ҳудудини ўз ичига қамраб олади.

Бодомзор номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Фирдавсий 1-тор кўчаси, 9-уй
— 2100

Чегара — Бодомзор — Гришин кўчаларининг туташган жойидан бошлаб Гришин кўчаси бўйлаб Зариф Жалолов кўчасигача, Зариф Жалолов кўчаси бўйлаб Павленко кўчасигача, Павленко кўчаси бўйлаб Низомий кўчасигача, Низомий кўчасидан Цветочний кўчасигача, Цветочний кўчасининг ўнг томони бўйлаб Ғани Мавлонов кўчасигача, Ғани Мавлонов кўчаси бўйлаб Фирдавсий 1-тор кўчасигача, Фирдавсий 1-тор кўчаси бўйлаб Фирдавсий кўчасигача, Фирдавсий кўчасининг ўнг томони бўйлаб Натуралист кўчасигача, Натуралист кўчаси бўйлаб Пархоменко кўчасигача, Пархоменко кўчаси бўйлаб Котовский кўчасигача, Котовский кўчаси бўйлаб Низомий кўчасигача, Низомий кўчаси бўйлаб Фирдавсий кўчасигача, Фирдавсий кўчасининг ўнг томони бўйлаб Зариф Жалолов кўчасигача, Зариф Жалолов кўчаси бўйлаб Фотима Сидиқова кўчасигача, Сидиқова кўчасининг ўнг томони бўйлаб Бодомзор кўчасигача, Бодомзор кўчаси бўйлаб Гришин кўчаси ҳудудини ўз ичига қамраб олади.

Гидростанция номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Фирдавсий кўчаси, 104-уй
— 3990

Чегара — Жаҳон Обидова—Ғани Мавлонов кўчаларининг туташган жойидан бошлаб Ғани Мавлонов кўчаси бўйлаб Бодомзор кўчасигача, Бодомзор кўчасининг ўнг томони бўйлаб Фотима Сидиқова кўчасигача, Фотима Сидиқова кўчасининг ўнг томони бўйлаб Зариф Жалолов кўчасигача, Зариф Жалолов кўчаси бўйлаб Фирдавсий кўчасигача, Фирдавсий кўчаси бўйлаб Бўзсув каналигача, Бўзсув каналининг оқимига қарши то София тор кўчасигача, София тор кўчаси бўйлаб Жаҳон Обидова кўчасигача, Жаҳон Обидова кўчасининг ўнг томони бўйлаб Ғани Мавлонов кўчаси ҳудудини ўз ичига қамраб олади

Уста Ширин номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Уста Ширин кўчаси, 29-уй
— 4127

Чегара — Ҳабиб Юсупов — Акмал Пўлат кўчаларининг кесишган жойидан бошлаб Акмал Пўлат кўчасининг ўнг томони бўйлаб то Атҳам Раҳмат кўчасигача, Атҳам Раҳмат кўчасининг ўнг томони бўйлаб Уста Ширин кўчасининг 43 ва 46-уйларигача, бу ердан Уста Ширин кўчасини кесиб ўтган ҳолда Авиценна кўчасигача, Авиценна кўчасининг ўнг томони бўйлаб Загуменних кўчасигача, Загуменних кўчасининг ўнг томони бўйлаб то Гвардия полковниги Хўжаев кўчасигача, Гвардия полковниги Хўжаев кўчаси бўйлаб Киев кўчасигача, Киев кўчасининг ўнг томони бўйлаб Ҳабиб Юсупов кўчасигача, Ҳабиб Юсупов кўчасигача бўлган ҳудудни ўз ичига олади.

Янги Ариқ номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Т. Жалилов кўчаси, 34-уй
— 4883

Чегара — Батуми— М. Турғунбоева кўчалари кесишган жойдан Мукаррама Турғунбоева кўчасининг ўнг томони бўйлаб то 3-Киев йўли кўчасигача, 3-Киев йўли кўчасининг ўнг томони бўйлаб Киев кўчасигача, Киев кўчасининг ўнг томони бўйлаб гвардия полковниги Хўжаев кўчасигача, гвардия полковниги Хўжаев кўчасининг ўнг томони бўйлаб Загуменних кўчасигача, Загуменних кўчасининг ўнг томони бўйлаб Авиценна кўчасигача, Авиценна кўчаси бўйлаб Агишев кўчасигача, Агишев кўчаси бўйлаб то Т. Жалилов кўчасигача, Т. Жалилов кўчаси бўйлаб Уста Ширин кўчасигача, Уста Ширин кўчаси бўйлаб Атҳам Раҳмат кўчасигача, Атҳам Раҳмат кўчасининг ўнг томони бўйлаб Акмал Пўлат кўчасигача, Акмал Пўлат кўчасининг ўнг томони бўйлаб Батуми кўчасигача, Батуми кўчасининг ўнг томони бўйлаб Батуми тор кўчасини қўшган ҳолда, М. Турғунбоева кўчасигача бўлган ҳудудни ўз ичига олади.

Абдураҳмон Жомий номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— А. Дониш кўчаси, 44-уй
— 3846

Чегара — Аҳмад Дониш кўчасининг ўнг томони бўйлаб то Баҳовуддин Нақшбанд кўчасигача, Баҳовуддин Нақшбанд кўчаси бўйлаб то Миртемир кўчасигача, Миртемир кўчаси бўйлаб Мукаррама Турғунбоева кўчасигача, Мукаррама Турғунбоева кўчаси бўйлаб Батуми кўчасигача, Батуми кўчасининг ўнг томони бўйлаб Уста Ширин кўчасигача, Уста Ширин кўчаси бўйлаб то Аҳмад Дониш кўчасигача чегарани ва маҳалла ҳудудида жойлашган 2 та қаватли иморатларни ўз ичига олади.

Оқибат номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Куликов кўчаси, 2-уй
— 2650

Чегара — Амир Темур — Гвардия полковниги Хўжаев кўчаларининг кесишган жойидан бошлаб, гвардия полковниги Хўжаев кўчаси бўйлаб Ҳабиба Юсупова кўчасигача, Ҳабиба Юсупова кўчасининг ўнг томони бўйлаб Киев кўчасигача, Киев кўчасининг ўнг томони бўйлаб то Киев—3 йўли кўчасигача, Киев—3 йўли кўчасининг ўнг томони бўйлаб Мукаррама Турғунбоева кўчасигача, Мукаррама Турғунбоева кўчасининг ўнг томони бўйлаб то Миртемир кўчасигача, Миртемир кўчасининг ўнг томони бўйлаб Баҳовуддин Накшбанд кўчасигача, Баҳоуддин Нақшбанд кўчасининг ўнг томони бўйлаб то А. Темур кўчасигача, Амир Темур кўчаси бўйлаб то Гвардия полковниги Хўжаев кўчасигача бўлган ҳудудни ўз ичига олади.

Ш. Мансурхўжаев номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Шаҳристон кўчаси, 63-уй
— 3142

Чегара — Амир Темур — Баҳовуддин Нақшбанд кўчаларининг туташган жойидан бошлаб Баҳовуддин Нақшбанд кўчасининг ўнг томони бўйлаб Ғайратий кўчасигача, Ғайратий кўчасининг ўнг томони бўйлаб Шаҳристон кўчасигача, Шаҳристон кўчасининг ўнг томони билан Ғайратий кўчасигача, Ғайратий кўчаси бўйлаб Оқил Ота қабристонигача, Оқил Ота қабристонини чегаралаб Конибодом кўчасигача, Конибодом кўчаси бўйлаб Юнусобод кўчасигача, Юнусобод кўчаси бўйлаб Амир Темур кўчасигача, Амир Темур кўчаси бўйлаб Баҳовуддин Нақшбанд кўчаси ҳудудини ўз ичига олади.

Ғайратий номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Ғайратий кўчаси, 34-уй
— 3700

Чегара — Аҳмад Дониш — Шаҳристон кўчаларининг туташган жойидан бошлаб Аҳмад Дониш кўчасининг ўнг томони бўйлаб Ғайратий кўчасигача, Ғайратий кўчаси бўйлаб то Ашт кўчасигача, Ашт кўчаси бўйлаб Шаҳристон кўчасигача, Шаҳристон кўчаси бўйлаб то А. Дониш кўчасигача ҳудудини ўз ичига олади

Отчопар номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Гвардиячи кўчаси, 14-уй
— 6000

Чегара — Амир Темур — Гвардиячи кўчасининг туташган жойидан Гвардиячи кўчасининг ўнг томони бўйлаб Юнусобод кўчасигача, Юнусобод кўчасининг ўнг томони бўйлаб Обский тор кўчасигача, Обский тор кўчаси бўйлаб Муродов кўчасигача, Муродов кўчаси ўнг томони бўйлаб Гвардиячи кўчасигача, Гвардиячи кўчасининг ўнг томони бўйлаб Аноп кўчасигача, Аноп кўчасининг ўнг томони бўйлаб Чита кўчасигача, Чита кўчаси бўйлаб Новгород кўчасигача, Новгород кўчаси бўйлаб Бўзсув каналигача Бўзсув канали оқими билан то Амир Темур кўчасигача, Амир Темур кўчаси бўйлаб Гвардиячи кўчаси ҳудудини ўз ичига қамраб олади.

Отчопар номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Отчопар кўчаси, 62-уй
— 4700

Чегара — Гвардиячи — Аноп кўчаларининг туташган жойидан бошлаб Гвардиячи кўчасининг ўнг томони бўйлаб Тошкент Абразив заводигача, Абразив заводининг чегараси бўйлаб «Чинобод» посёлкасини қамраб олган ҳолда Қинғироқ ариғигача, Қинғироқ ариғи бўйлаб то Бўзсув каналигача, Бўзсув канали оқими бўйлаб то Новгород кўчасигача, Новгород кўчасидан пионер лагерь ва металл қуйиш цехининг чегараси билан Отчопар кўчасигача, Отчопар кўчаси билан Аноп кўчасигача, Аноп кўчасининг ўнг томони бўйлаб Гвардиячи кўчасигача бўлган ҳудудни ўз ичига қамраб олади

Ғ. Абдуллаев номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Шокиров кўчаси, 2-уй
— 2800

Чегара — Амир Темур — Мирзахўжаев кўчаларининг туташган жойидан бошлаб Мирзахўжаев кўчаси бўйлаб Оқил Ота қабристони чегараси билан Ғуломмаҳмуд Абдуллаев 3-тор кўчасигача, Ғ. Абдуллаев 3-тор кўчаси бўйлаб Ғ. Абдуллаев кўчасигача, Ғ. Абдуллаев кўчаси бўйлаб Аҳмад Дониш кўчасигача, Аҳмад Дониш кўчасидаги 67—75-хонадонларни қўшган ҳолда Юнусобод даҳа 2-мавзесини чегаралаб 2-тор Ғ. Абдуллаев кўчасигача, 2-тор Ғ. Абдуллаев кўчаси бўйлаб Амир Темур кўчасигача, Амир Темур кўчаси бўйлаб Мирзахўжаев кўчаси ҳудудини ўз ичига қамраб олади

Юнусобод номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Рафиқов кўчаси, 1-уй
— 3500

Чегара — Амир Темур кўчаси — Маликов кўчалари туташган жойидан бошлаб Маликов кўчаси бўйлаб Юнусобод даҳа 3-мавзеси чегараси билан 5-Тошкент болалар касалхонасигача, касалхона чегараси билан Дўстмуҳамедов кўчаси бўйлаб, Дўстмуҳамедов 1-тор ва Аҳмедов тор кўчаларини қўшган ҳолда Юнусобод кўчасигача, Юнусобод кўчаси бўйлаб Гвардиячи кўчасигача, Гвардиячи кўчаси бўйлаб Амир Темур кўчасигача, Амир Темур кўчаси бўйлаб Маликов кўчаси ҳудудини ўз ичига қамраб олади

Обод номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Қизил Қўрғон кўчаси, 6-уй
— 1800

Чегара — Тошкент ҳалқа йўлининг Бўзсув дарёси кўпригидан бошлаб ҳалқа йўли билан то Мирзо Улуғбек тумани чегарасигача, ТошГРЭС мавзесини қамраб олган ҳолда Мирзо Улуғбек тумани чегараси билан 1-тор Жаҳон Обидова кўчаси бўйлаб, Жаҳон Обидова кўчасини кесиб ўтган ҳолда Бўзсув каналигача, Бўзсув канали бўйлаб юқори томонга Тошкент ҳалқа йўлининг Бўзсув канали кўпригигача бўлган ҳудудни ўз ичига қамраб олади

Туркистон номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Темур Пўлат кўчаси, 19-уй
— 837

Чегара — А. Дониш—Радиостанция тор кўчаларининг туташган жойидан бошлаб Радиостанция тор кўчаси бўйлаб Юнусобод даҳаси 6-мавзеси чегараси билан Каймаков кўчасигача, Каймаков кўчасининг ўнг томони бўйлаб, Юнусобод даҳаси 5-мавзеси чегараси билан Темур Пўлат кўчасигача, Т. Пўлат кўчаси бўйлаб А. Дониш кўчасигача, А. Дониш кўчаси бўйлаб Радиостанция тор кўчаси ҳудудини ўз ичига қамраб олади

Оқтепа номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Гвардиячи кўчаси, 220-уй
— 4300

Чегара — Тошкент ҳалқа йўли бўйлаб Бўзсув каналигача, Бўзсув каналининг ўнг томони бўйлаб Водоканал тресги ҳудудигача, Водоканал трестидан Гвардиячи кўчасигача, Гвардиячи кўчаси бўйлаб Қинғироқ ариғидан ўтиб Юнусобод кўчасигача, Юнусобод кўчасининг икки томони бўйлаб то Тошкент ҳалқа йўлигача чегарани ўз ичига олади

Шодлик номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Чимкент тракти, 25-уй
— 2417

Чегара — Чимкент тракти — И. Гадойбоев кўчаси туташган жойидан бошлаб И. Гадойбоев кўчаси бўйлаб Юнусобод даҳаси 8 ва 10-мавзелар чегараси билан то Тошкент ҳалқа йўлигача, Тошкент ҳалқа йўли билан Чимкент тракти кўчасигача, Чимкент тракти кўчаси бўйлаб И. Гадойбоев кўчаси ҳудудини ўз ичига қамраб олади

Аҳил номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Болта Эргашев 1-берк кўча, 10-уй
— 964

Чегара — Чимкент тракти кўчаси билан Бульварная кўчаларининг кесишган жойидан Чимкент тракти кўчасининг ўнг томони бўйлаб Меҳри Умарова кўчасигача, Меҳри Умарова кўчаси бўйлаб А. Дониш кўчаси ўнг тарафи бўйлаб Бульварная кўчасигача, Бульварная кўчасининг ўнг тарафи бўйлаб Чимкент тракти кўчасигача бўлган ҳудудни ўз ичига олади.

Кулол Қўрғон номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Туроб Деҳқон кўчаси, 6-уй
— 2012

Чегара — Чимкент тракти — Чоракор кўчалари туташган жойидан бошлаб Чоракор кўчасининг ўнг томони бўйлаб Кулол Қўрғон кўчасигача, Кулол Қўрғон кўчасининг ўнг томони бўйлаб Янги Ҳаёт берк кўчасигача, Янги Ҳаёт берк кўчаси бўйлаб Абдурашид Султонов кўчасигача, Абдурашид Султонов кўчаси бўйлаб Чимкент трактигача, Чимкент трактининг ўнг томони бўйлаб Чоракор кўчасигача бўлган ҳудудни ўз ичига қамраб олади

Қизил Деҳқон номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Хиёбон кўчаси, 22-уй
— 5038

Чегара — Тошкент ҳалқа йўли — Шчеглов кўчалари туташган жойидан бошлаб Шчеглов кўчасининг ўнг томони билан Теша Зоҳидов кўчасигача, Теша Зоҳидов кўчаси бўйлаб Юнусобод даҳа 15-мавзеси чегарасигача, чегара бўйлаб Мирзоаҳмад Маҳмудов кўчасигача, Мирзоаҳмад Маҳмудов кўчаси бўйлаб Тошкент ҳалқа йўлигача, Тошкент ҳалқа йўли билан Шчеглов кўчаси ҳудудини ўз ичига олади

Ўзбекистон Мустақиллиги номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Юнусобод 15-мавзеси, 60-уй
— 14000

Чегара — Аҳмад Дониш — Теша Зоҳидов кўчаларининг кесишган жойидан бошлаб Аҳмад Дониш кўчасининг ўнг томони бўйлаб 16-мавзе чегарасигача, чегаранинг ўнг томони бўйлаб то Қизил Деҳқон маҳалласининг чегарасигача, маҳалла чегарасининг ўнг томони бўйлаб Теша Зоҳидов кўчасининг ўнг томони бўйлаб Аҳмад Дониш кўчасигача бўлган чегарани ўз ичига қамраб олади

Қашқар номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— 4—марказ, 24-уй
— 4387

Чегара — Амир Темур кўчаси — Навоий шоҳ кўчаларининг кесишган жойидан бошлаб Навоий шоҳ кўчасининг ўнг томони бўйлаб Шароф Рашидов шоҳ кўчасигача, Шароф Рашидов шоҳ кўчасининг ўнг томони бўйлаб Абдулла Қодирий кўчасигача, Абдулла Қодирий кўчасининг ўнг томони бўйлаб Амир Темур кўчасигача, А. Темур кўчасининг ўнг томони бўйлаб Навоий кўчасигача бўлган чегарани ўз ичига қамраб олади

Минор номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— 4—марказ, 24-уй
— 9247

Чегара — Амир Темур — Абдулла Қодирий кўчаларининг кесишган жойидан бошлаб Абдулла Қодирий кўчасининг ўнг томони бўйлаб Шароф Рашидов шоҳ кўчасигача, Шароф Рашидов шоҳ кўчасининг ўнг томони билан Хуршид кўчасигача, Хуршид кўчасининг ўнг томони билан Амир Темур кўчасигача, Амир Темур кўчасининг ўнг томони билан Абдулла Қодирий кўчасигача бўлган чегарани ўз ичига олади

6-марказ маҳалла фуқароларининг йиғини

— 4—марказ, 2-уй
— 3777

Чегара — Амир Темур—Хуршид кўчаларининг кесишган жойидан бошлаб Хуршид кўчасининг ўнг томони бўйлаб Шароф Рашидов шоҳ кўчасигача, Шароф Рашидов шоҳ кўчасининг ўнг томони бўйлаб Ҳуснитдин Асомов кўчасигача, Ҳуснитдин Асомов кўчасининг ўнг томони бўйлаб Амир Темур кўчасигача, Амир Темур кўчасининг ўнг томони бўйлаб Хуршид кўчасигача бўлган чегарани ўз ичига олади

2—мавзе маҳалла фуқароларининг йиғини

— Юнусобод 2-мавзе, 8-уй
— 4635

Чегара — Аҳмад Дониш — Амир Темур кўчаларининг кесишган жойидан бошлаб Амир Темур кўчасининг ўнг томони бўйлаб Ғ. Абдуллаев маҳалласининг чегарасигача, Ғ. Абдуллаев маҳалласининг чегараси билан айланиб Аҳмад Дониш кўчасигача, Аҳмад Дониш кўчасининг ўнг томони бўйлаб Амир Темур кўчасигача бўлган чегарани ўз ичига қамраб олади.

Қўшчинор номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Юнусобод 2-мавзеси, 8-уй
— 4387

Чегара — Каймаков — Аҳмад Дониш кўчаларининг кесишган жойидан бошлаб Аҳмад Дониш кўчасининг ўнг томони бўйлаб 5-мавзе билан Радиостанция чегарасигача, Радиостанция чегараси билан Туркистон маҳалласининг чегарасигача, Туркистон маҳалласи чегараси билан Каймаков кўчасигача, Каймаков кўчасининг ўнг томони бўйлаб Аҳмад Дониш кўчасигача бўлган чегарани ўз ичига олади.

Элобод номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Юнусобод 2-мавзе, 8-уй
— 6271

Чегара — Қорақамиш — Каймаков кўчаларининг туташган жойидан бошлаб Каймаков кўчасининг ўнг томони бўйлаб Туркистон маҳалласи чегарасигача, Туркистон чегараси билан то Қорақамиш кўчасигача, Қорақамиш кўчасининг ўнг томони бўйлаб Каймаков кўчасигача бўлган чегарани ўз ичига қамраб олади.

7-мавзе маҳалла фуқароларининг йиғини

— Юнусобод 8-мавзе, 7-уй
— 6745

Чегара — Қорақамиш — Мирзааҳмедов кўчаларининг туташган жойидан бошлаб Мирзааҳмедов кўчасининг ўнг томони бўйлаб Мирзааҳмедов — Каймаков кўчаларининг оралиғида жойлашган «Олмазор» чегарасигача, «Олмазор» чегараси билан Каймаков кўчасигача, Каймаков кўчасининг ўнг томони бўйлаб Қорақамиш кўчасигача, Қорақамиш кўчаси бўйлаб Мирзааҳмедов кўчасигача бўлган чегарани ўз ичига қамраб олади.

Наврўз номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Юнусобод, 2-мавзеси, 8-уй
— 12972

Чегара — Амир Темур — Аҳмад Дониш кўчаларининг кесишган жойидан бошлаб Аҳмад Дониш кўчасининг ўнг томони билан Каймаков кўчасигача, Каймаков кўчасининг ўнг томони билан, Каймаков — Мирзааҳмедов кўчаларининг оралиғидаги «Олмазор»гача, «Олмазор» чегараси билан Мирзааҳмедов кўчасигача, Мирзааҳмедов кўчасининг ўнг томони билан Амир Темур кўчасигача, Амир Темур кўчасининг ўнг томони билан Аҳмад Дониш кўчасигача бўлган чегарани ўз ичига олади.

9-мавзе маҳалла фуқароларининг йиғини

— Юнусобод, 8-мавзе, 7-уй
— 6050

Чегара — Емцов — Мирзааҳмедов кўчаларининг туташган жойидан бошлаб Мирзааҳмедов кўчасининг ўнг томони бўйлаб Қорақамиш ариғигача, Қорақамиш ариғининг ўнг томони бўйлаб 9 ва 10-мавзеларнинг туташган чегарасигача, чегаранинг ўнг томони бўйлаб Емцов кўчасигача, Емцов кўчасининг ўнг томони бўйлаб Мирзааҳмедов кўчасигача бўлган чегарани ўз ичига қамраб олади.

8-мавзе маҳалла фуқароларининг йиғини

— Юнусобод 8-мавзе, 7-уй
— 9242

Чегара — Чимкент тракти — Мирзааҳмедов кўчаларининг туташган жойидан бошлаб Мирзааҳмедов кўчасининг ўнг томони бўйлаб Емцов кўчасигача, Емцов кўчасининг ўнг томони бўйлаб Шодлик номидаги маҳалласининг чегарасига, маҳалла чегарасининг ўнг томони бўйлаб Чимкент тракти кўчасигача, Чимкент тракти кўчасининг ўнг томони бўйлаб Мирзааҳмедов кўчасигача бўлган чегарани ўз ичига олади.

10-мавзе маҳалла фуқароларининг йиғини

— Юнусобод 8-мавзе, 7-уй
— 5978

Чегара — Емцов кўчасининг охиридан Шодлик номидаги маҳалла ва 10-мавзе туташган жойидан бошлаб 9 ва 10-мавзелар чегараси билан Юнусобод ва С. Раҳимов туманининг чегараси билан Тошкент ҳалқа йўлигача, Тошкент ҳалқа йўлининг ўнг томони бўйлаб Чимкент тракти кўчасигача, Чимкент тракти кўчасининг ўнг томони билан Шодлик маҳалласининг ўнг томони билан чегаралаб Емцов кўчасининг охиригача бўлган чегарани ўз ичига олади.

3-мавзе маҳалла фуқароларининг йиғини

— Юнусобод 11-мавзеси, 15-уй
— 3745

Чегара — Амир Темур—Аҳмад Дониш кўчаларининг кесишган жойидан бошлаб Аҳмад Дониш кўчасининг ўнг томони бўйлаб Муродов кўчасигача, Муродов кўчасининг ўнг томони бўйлаб 5-шаҳар болалар касалхонасигача, 5-шаҳар касалхонаси билан Юнусобод номидаги маҳалласининг чегараси билан Амир Темур кўчасигача, Амир Темур кўчасининг ўнг томони бўйлаб Аҳмад Дониш кўчасигача бўлган чегарани ўз ичига қамраб олади.

Боғишамол номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Юнусобод, 11-мавзе, 15-уй
— 11876

Чегара — Амир Темур — Аҳмад Дониш кўчаларининг кесишган жойидан бошлаб Амир Темур кўчасининг ўнг томони бўйлаб Чимкент тракти кўчасигача, Чимкент тракти кўчасининг ўнг томони бўйлаб Бульвар кўчасигача, Бульвар кўчасининг ўнг томони бўйлаб Аҳмад Дониш кўчасигача, Аҳмад Дониш кўчасининг ўнг томони бўйлаб Амир Темур кўчасигача бўлган чегарани ўз ичига қамраб олади.

12-мавзе маҳалла фуқароларининг йиғини

— Юнусобод, 11-мавзе, 15-уй
— 4707

Чегара — Чимкент тракти кўчаси — Тошкент ҳалқа йўли туташган жойидан бошлаб Тошкент ҳалқа йўлининг ўнг томони бўйлаб Аҳмад Дониш кўчасигача, Аҳмад Дониш кўчасининг ўнг томони бўйлаб Теша Зоҳидов кўчасигача, Теша Зоҳидов кўчасининг бошидаги Аҳил ва Кулол Қўрғон маҳаллаларининг туташган чегараси бўйлаб Кулол Қўрғон кўчасигача, Кулол Қўрғон кўчасининг ўнг томони бўйлаб Чоракор кўчасигача, Чоракор кўчасининг ўнг томони бўйлаб Чимкент тракти кўчасигача, Чимкент трактининг ўнг томони бўйлаб Тошкент ҳалқа йўли кўчасигача бўлган чегарани ўз ичига қамраб олади.

13-мавзе маҳалла фуқароларининг йиғини

— Юнусобод, 11-мавзе, 15-уй
— 11800

Чегара — Муродов — Аҳмад Дониш кўчаларининг туташган жойидан бошлаб Аҳмад Дониш кўчасининг ўнг томони бўйлаб Бульвар кўчасигача, Бульвар кўчасининг ўнг томони бўйлаб Височовольт кўчасигача, Височовольт кўчасининг ўнг томони бўйлаб Муродов кўчасигача, Муродов кўчасининг ўнг томони бўйлаб Аҳмад Дониш кўчасигача бўлган чегарани ўз ичига қамраб олади.

Юнусота номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Юнусобод 14-мавзе, 1-уй
— 13735

Чегара — Аҳмад Дониш — Теша Зоҳидов кўчаларининг туташган жойидан бошлаб Теша Зоҳидов кўчасининг ўнг томони бўйлаб Височовольт кўчасигача, Височовольт кўчасининг ўнг томони бўйлаб Бульвар кўчасигача, Бульвар кўчасининг ўнг томони бўйлаб Аҳмад Дониш кўчасигача, Аҳмад Дониш кўчасининг ўнг томони бўйлаб Теша Зоҳидов кўчасигача бўлган чегарани ўз ичига қамраб олади.

16-мавзе маҳалла фуқароларининг йиғини

— Юнусобод, 14-мавзе, 1-уй
— 4519

Чегара — Аҳмад Дониш — Тошкент ҳалқа йўли кўчаларининг туташган жойидан бошлаб Тошкент ҳалқа йўлининг ўнг томони бўйлаб Қизил Деҳқон номидаги маҳалланинг чегарасигача, Қизил Деҳқон маҳалласининг чегарасининг ўнг томони бўйлаб Хиёбон кўчасининг бошигача, Хиёбон кўчасининг бошидан бошлаб мавзенинг ўнг томони билан Аҳмад Дониш кўчасигача, Аҳмад Дониш кўчасининг ўнг томони бўйлаб Тошкент ҳалқа йўли кўчасигача бўлган чегарани ўз ичига қамраб олади.

Ал Бухорий номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Юнусобод, 19-мавзе, 5-уй
— 6040

Чегара — Височовольт — Теша Зоҳидов кўчаларининг кесишган жойидан бошлаб Теша Зоҳидов кўчасининг ўнг томони билан «Оқтепа» қабристонигача, «Оқтепа» қабристони мавзе томони бўйлаб то Абразив заводи ва Муродов кўчасигача, Муродов кўчасининг ўнг томони билан Височовольт кўчасигача, Височовольт кўчасининг ўнг томони билан Теша Зоҳидов кўчасигача бўлган чегарани ўз ичига қамраб олади.

18-мавзе маҳалла фуқароларининг йиғини

— Юнусобод, 19-мавзе, 5-уй
— 9447

Чегара — Височовольт — Тошкент ҳалқа йўли кўчаларининг туташган жойидан бошлаб Тошкент ҳалқа йўлининг ўнг томони бўйлаб то Оқтепа маҳалласининг чегарасигача, Оқтепа маҳалласининг чегараси бўйлаб мавзе ўнг томони билан Теша Зоҳидов кўчасигача, Теша Зоҳидов кўчасининг ўнг томони бўйлаб Височовольт кўчасигача, Височовольт кўчасининг ўнг томони бўйлаб Тошкент ҳалқа йўлигача бўлган чегарани ўз ичига қамраб олади.

Чоштепа номидаги маҳалла фуқароларининг йиғини

— Юнусобод, 19-мавзе, 5-уй
— 17948

Чегара — Шчеглов — Тошкент ҳалқа йўли кўчаларининг туташган жойидан бошлаб Тошкент ҳалқа йўлининг ўнг томони бўйлаб Височовольт кўчасига, Височовольт кўчасининг ўнг томони билан Теша Зоҳидов кўчасигача, Теша Зоҳидов кўчасининг ўнг томони бўйлаб Шчеглов кўчасигача, Шчеглов кўчасининг ўнг томони бўйлаб Тошкент ҳалқа йўлигача бўлган чегарани ўз ичига қамраб олади.

2-марказ маҳалла фуқароларининг йиғини

— 4-марказ, 24-уй
— 3500

Чегара — Амир Темур — Муртазоев кўчаларининг кесишган жойидан бошлаб Муртазоев кўчасининг ўнг томони бўйлаб Мирзо Улуғбек туманининг чегарасигача, Мирзо Улуғбек туманининг, чегараси бўйлаб Хоразм кўчасининг ўнг томони бўйлаб Хоразм кўчасигача, Шароф Рашидов шоҳ кўчасининг ўнг томони бўйлаб Навоий кўчасигача, Навоий кўчасининг ўнг томони бўйлаб Амир Темур кўчасигача, Амир Темур кўчасининг ўнг томони бўйлаб Муртазоев кўчасигача бўлган чегарани ўз ичига қамраб олади.

ЯККАСАРОЙ ТУМАНИДАГИ ФУҚАРОЛАР ЙИҒИНЛАРИНИНГ ЧЕГАРАЛАРИ

Ўзбекистон 60 йиллиги маҳалласи фуқароларининг йиғини

— Маҳалла маркази
— Стародубцев, 126
Аҳоли сони
— 9617

Чегара — Стародубцев кўчасидан Першин кўчасигача (1 май бозори ҳам киради) Першин кўчаси темир йўл бўйлаб Бобур кўчаси бўйича (кўприк йўлигача), кўприк йўлдан Бобур кўчаси 67—3-уйгача, 67-уй 3-бинодан А. Қаҳҳор 6-тор кўчасидан А. Қаҳҳор кўчаси бўйлаб А. Қаҳҳор кўчасидан Нукус кўчасигача (33-уй билан бирга), Нукус кўчасидан Стародубцев кўчасигача.

Конституция маҳалласи фуқароларининг йиғини

— Леванев кўчаси, 13—15-уй
— 4356

Чегара — Юсуф Хос Хожиб кўчаси бўйлаб Дубицкий кўчасидан У. Носир кўчасигача, У. Носир кўчасидан Бобур кўчасининг чорраҳаси (Бобур номли боғ билан бирга), Бобур кўчасидан Педагогик институтининг хиёбони билан бирга Юсуф Хос Хожиб кўчасидан Дубицкий кўчасигача

Муқимий маҳалласи фуқароларининг йиғини

— Тоштекстильмаш кўчаси, 2-уй
— 4687

Чегара — Бўрижар ариғи кўпригидан Муқимий кўчаси бўйлаб Саломатин кўчасигача, Саломатин кўчасидан Минин-Пожарский кўчасигача, Саъди Сирожиддинов тор кўчасигача (152-уй билан), Бўрижар ариғи каналидан (110-уй билан) Муқимий кўчасида жойлашган кўприкдан юқори йўналиш бўйича

Миробод маҳалласи фуқароларининг йиғини

— Цех тор кўчаси, 20-уй
— 2649

Чегара — У. Носир кўчасидан Саперная кўчаси бўйлаб (ЦАВС 9-уй билан) Б. Миробод кўчасигача, Б. Миробод кўчасидан Ивлив кўчасигача, ундан У. Носир кўчасигача (25-мактаб билан) бирга.

Педагогика маҳалласи фуқароларининг йиғини

— Юсуф Хос Хожиб кўчаси, 41-уй
— 5724

Чегара — Юсуф Хос Хожиб кўчасидан 3-шоҳ кўчаси бўйича Саперлар кўчасигача (трамвай айланмаси билан), Саперлар кўчасидан У. Носир кўчасигача, У. Носир кўчасидан Дубицкий кўчасигача, Дубицкий кўчасидан Юсуф Хос Хожиб кўчасигача.

Ражабий маҳалласи фуқароларининг йиғини

— Шпильков кўча, 41-уй
— 5424

Чегара — Янги Ўзбекистон кўчасидан Правда Востока кўчаси бўйлаб Саперлар кўчасигача, Саперлар кўчасидан Юсуф Хос Хожиб кўчасигача, Юсуф Хос Хожиб кўчасидан Либкнехт кўчасигача, К. Либкнехт кўчасидан Шпильков тор кўчасигача, Шпильков тор кўчасидан С. Исломбеков кўчасигача, 1-Педагогик тор кўчаси бўйлаб Театрал тор кўчасигача ва Бўрижар каналигача, Бўрижар каналидан Янги Ўзбекистон кўчасигача.

Тепа маҳалласи фуқароларининг йиғини

— Шпильков кўчаси, 77-уй
— 3456

Чегара — 1-уйдан Бобур кўчаси билан Театрал тор кўчаси (1-уй билан), Театрал тор кўчаси бўйлаб 1-Педагогик кўчасигача (44-уй билан), Исломбеков кўчаси бўйича Шпильков тор кўчасигача, Шпильков тор кўчасидан К. Либкнехт кўчасигача, ундан Юсуф Хос Хожиб кўчасигача, ундан Бобур кўчасигача (17-уй билан).

Ўрикзор маҳалласи фуқароларининг йиғини

— Бобоев кўчаси, 136-уй
— 4712

Чегара — Бўрижар ариғи кўпригидан Бобур кўчаси бўйлаб Авлоний кўчасигача, Авлоний кўчасидан Д. Шоший кўчасигача, Д. Шоший кўчасидан Бобоев кўчасигача, Бобоев кўчаси бўйлаб Қизил Ўзбекистон кўчасигача (115-а уй билан бирга), Қ. Ўзбекистон кўчасидан Баҳодир кўчасигача, Баҳодир кўчасидан (59-уй билан) Бўрижар ариғига чиқиш бўйича, Бўрижар ариғининг (юқори йўналиши бўйича) Бобур кўчасидан жойлашган кўприккача, (Бобур номли боғ ҳудудида жойлашган шахсий уй-жой билан).

(Давоми 6-бетда).

Адабиёт ва санъат

Алишер Навоий номидаги ўзбек Давлат академик Катта театри ижодий жамоаси яқинда XIX асрда яшаб ижод этган фаранг композитори Сен-Санснинг «Самсон ва Далила» операси устидан ишларини тугатди. Шу муносабат билан мухбиримиз операнинг постановкачи режиссёри, Давлат мукофоти соҳиби, Ўзбекистон ва Озарбайжон Республикалари халқ артисти Фирудин Сафаров билан суҳбатда бўлди.

Жаҳоннинг етук санъат асари ҳисобланмиш «Самсон ва Далила» операсини ўзбек саҳнасига олиб чиқишдан мақсад, аввало дунё тан олган мумтоз асарни ўзбекистонлик томошабинларга ҳам ҳавола этиш. Иккинчидан эса, бу асарнинг бош мавзуси — озодлик ва истиқлолга эришиш, миллий ғурур тарбияси. Бу ҳеч қачон эскирмайдиган, яна юз-беш юз йилдан кейин ҳам севиб ўйналадиган ва севиб томоша қилинадиган ноёб операдир.

Самсон — бу афсонавий халқ қаҳрамони. У доимо халқининг озодлиги учун курашади. У шу қадар кучлики, бемалол уч юз-тўрт юз душманга тенг кела олади ва иморатларни бир мушти билан вайрон қилиб юборади.

** Янги томошалар*

МАРДЛИК ҚИССАСИ

Далила бўлса, Самсонни макр-ҳийла билан енгиш учун бор аёллик маҳоратини ишга солади... Бундан фойдаланган душманлар Самсоннинг икки кўзини ўйиб олади ва уни мазах қилишга тушадилар. Ғазабланган Самсон тиз чўкиб худодан илтижо қилади:

— Эй, худо, бор-йўғи бир неча дақиқага кучимни бериб тур. Халқим хавф остида. Мен душмандан қасд олиш учун жонимни ҳам аямайман.

Шунда Аллоҳ унинг илтижосига жавобан афсонавий кучини яна қайтариб беради, Илоҳий кучга тўлган Самсон душманнинг ҳаммасини бир ўзи ер билан яксон қилади ва ўзи ҳам ҳалок бўлади...

Самсон ва Далила ролларини Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар Раҳматжон Латипов ва Ольга Александрова ижро этишган. Абимелех образини Ҳамза номидаги республика Давлат мукофоти соҳиби, Ўзбекистон халқ артисти Кўркмас Муҳиддинов яратди. Операга Давлат мукофоти соҳиби, халқ артисти Дилбар Абдураҳмонова дирижёрлик қилган. Рассом — Ўзбекистон ва Қорақалпоғистонда хизмат кўрсатган маданият ходими Туйғун Шораҳимов. Балетмейстер — халқ артисти Галия Измайлова. Хормейстер — Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Сулаймон Шодмонов.

Республикамизда илк маротаба ўйналаётган «Самсон ва Далила» операси 4 декабрдан бошлаб мунтазам намойиш этилади.

Яна бир хушхабарни ҳам шаҳарликларга етказиш мен учун катта шараф. Шу постановкада ишлаган ижодий гуруҳимиз бастакор Мустафо Бафоевнинг «Умар Ҳайём» операсини ўзбек тилида саҳналаштириш ишларини бошлаб юборди. Ажойиб рубоий мухлислари ва театр шинавандаларини янги йилнинг январь ойларида очиқ юз билан кутиб оламиз.

Мамажон МИРЗА ёзиб олди.

** Маданият хабарлари*

ИККИНЧИ ИСТЕЪДОД

САНЪАТ доимо кишилар қалбига қувонч, шодлик, маънавий озуқа бахш этади. Мирзо Улуғбек тумани «Юлдуз» маданият уйи қошида фаолият кўрсатаётган «Олтин водий» ашула ва рақс халқ дастасида санъатга меҳр қўйган турли касб эгалари ўзларининг иккинчи истеъдодлари бўйича машғулотлар олиб бориб, ранг-баранг концерт дастурлари билан томошабинларга олам-олам қувонч бахш этиб келмоқдалар. Даста ижодий жамоаси ўз дастурлари билан нафақат республикамизда, балки чет элларда ҳам санъат шинавандаларини хушнуд этмоқдалар. Жумладан даста Рига шаҳрида бўлиб, ўзбек санъатини намойиш этиб кўпчиликнинг олқишига сазовор бўлди.

Республикамизда ўтказилаётган турли анжуманлар, кўрик-танлов, санъат байрамлари, катта тантаналарда ҳам жозибали рақслари, дилрабо куй ва қўшиқлари билан иштирок этиб келмоқдалар. Яқинда мазкур ансамбль «Мангу куй таралган диёр» деб номланган адабий-мусиқали дастур тайёрлаб мухлислар ҳукмига ҳавола этдилар. Ўзбекистон, Мустақиллик тараннум этилган дастур томошабинлар томонидан катта қизиқиш билан кутиб олинди. Айниқса, даста иштирокчиларидан Барно Каримова, Розия Дўсмонова, Вазира Норматова, Жамила Мусулмонова, Шуҳрат Йўлдошевлар ижросидаги чиқишлар мухлисларга жуда манзур бўлди.

Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ.

** Назм чечаклари*

ҲАР ТУН МАКТУБ ЁЗАМАН

Ҳар тун мактуб ёзаман,
Ўз-ўзимни алдаб мен.
Барчасидан безаман,
Поксан гулим, қаллоб мен.
Сени кўрмас кунларим,
Бармоқ билан санайман.
Етиб бормас унларим,
Менчи йўлга қарайман.
Ёрим наҳот келмассан,
Сўниб борар нафасим.
Сенга бора олмасман,
Очилмас бу қафасим.
Сени кўрмас кунларим,
Бармоқ билан санайман.
Не қилайин севарим,
Ҳамон ўзим алдайман.
Синдиролмам қафасим,
Билки гумон бормоғим.
Туғаса ҳам тоқатим,
...Туғамади бармоғим.

* * *

Узун-узун арғамчи,
Ундан узун арғамчи.
Хаёлимни олган қиз,
Наҳот бўлса алдамчи.
Кун бўйи йўл қарадим,
Йил бўйи йўл қарадим.
Соғинсам хаёлимни,
Ой нурига ўрадим.
Нелар бўлди билмайман,
Қайтмоқдаку турналар.
Агар ёрим келмаса,
Дилимни дард тирналар
Ҳар тонг силаб ўтади,
Қуёш нури бошимни.
Оллоҳим, менга қайтар,
Йигирма бир ёшимни.

Эсар майин шаббода,
Райҳон иси уфурар.
Ёрим хабар олмаса,
Омонатинг топширай.
Кузги боғ сўлим-сўлим,
Ҳижронда ёнди дилим.
Кўзларим интизордир,
Келмади суйган гулим.
Узун-узун арғамчи,
Ундан узун арғамчи.
Сулув қизга ишонманг,
Бари шундоқ алдамчи.

* * *

Юрак куйса куйлайвердим,
Ўтган йиллар кундайин.
Кунда минг бор ўйладиму,
Ўтди кунлар тундайин.
Ўн кун ўтди ҳар кунимнинг,
Азоблари зилдайин.
Учрашувга ўн кун қолди,
Ҳар кунки бир йилдайин.
Сой сувлари шўх шарқирар,
Оҳанглари бир ширин.
Юрак нечун сени қўмсар,
Билолмагайман сирин.
Секин-секин келаётган,
Балки бахтли кунларим.
Кўкка ўрлаб бораётган
Дилнинг сўнгги дудлари.
Кел сарварим, келгин сирдош,
Сенсиз, ахир мен ғариб.
Бу дунёда сендай йўлдош,
Тополмадим ахтариб.

Абдураҳмон ЖЎРАЕВ.

Ҳар бир адиб ўз китобхонлари билан учрашганда янги-янги илҳом булоғи кўзларини очгандек бўлади. Чунки бундай учрашувлар ёзувчига туғилажак қаҳрамонларни, ёзилажак мавзуларни кашф этишга имкон яратади. Қизғин суҳбатларда у яратган асарлар ўзининг ҳақиқий баҳосини топади.

СУРАТДА: Ўзбекистон халқ ёзувчиси, Ҳамза номидаги республика давлат мукофотининг соҳиби Пиримқул Қодиров китобхонлар даврасида.

Даврон Аҳмад сурати.

** Ҳамшаҳарларимиз*

ЭРТАКЛАР ОЛАМИНИНГ ФИДОЙИСИ

ЁЗГАН асарларининг умумий рўйхати бир неча саҳифаларга жо бўлгучи олим, муаллим ва мураббий Ғайрат Ориф ўғли Жалолов эртаклар оламининг фидойиларидан биридир. Ранг-баранг мавзуларда яратилган кўплаб мақолалари, бир неча йирик илмий тадқиқотлари ҳамда рисолалари билан адабиётшунослик ва фольклоршунослик фанлари ривожига баҳоли қудрат ҳисса қўшиб келаётган профессор Ғайрат Жалолов ўрта мактабни тугатгач катта орзу ва ниятлар билан Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтининг филология факультетига ўқишга киради ва уни имтиёзли диплом билан тугаллайди. Институтдаги ижодий муҳит, М. Шайхзода, Н. Маллаев, А. Рашидов, С. Усмонов, О. Қаюмов сингари таниқли мураббийлар билан қилинган дилкаш суҳбатлар илму фанга бўлган ундаги иштиёқни янада кучайтириб юборди.

Меҳнат — ҳаётнинг мазмуни ва орзуларга эришишнинг бош омили эканини жуда эрта англаган ёш тадқиқотчи 1962 йили «Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий ва халқ оғзаки ижоди» мавзуидаги номзодлик диссертациясини ҳимоя қилади.

Мазкур тадқиқот ўз вақтида ёзма ва оғзаки адабиётлар ўртасидаги ўзаро муносабатлар таҳлилига бағишланган дастлабки тадқиқотлардан бири эди. Олимнинг бу илмий ишига академик Воҳид Зоҳидов билан бирга расмий оппонентлик қилган профессор Ходи Зарифов ҳам унга юксак баҳо берган эдилар. У 1962 йилдан эътиборан Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтининг доценти сифатида талабаларга «Ўзбек адабиёти», «Халқ оғзаки ижоди», «Адабиёт назарияси» каби фанлардан сабоқ бериб келар экан, илмий изланишларини давом эттириб, «Адабиёт ўқитиш методикаси», «Ўзбек совет адабиёти» курслари бўйича қўлланмалар ва ўқув дастурларини тузди.

1974 йилдан бошлаб Ғайрат Ориф ўғли Жалоловнинг бутун илмий-педагогик ва ижтимоий — жамоатчилик фаолияти А. Қодирий номидаги Тошкент Давлат маданият институтининг ҳаёти билан узвий биргаликда кечмоқда. У нафақат Ўзбекистон ҳудудида, балки бир қатор бошқа туркийзабон халқлар фольклорларини ўрганаётган таниқли олимлар даврасида ҳам эртаклар тадқиқотчиси сифатида нуфузли ва эътиборли мутахассисдир.

Эртакшунослик масалалари бўйича олимнинг ҳар бири 14 босма тобоқдан иборат йирик уч тадқиқоти 1976—1980 йиллар орасида «Ўзбек халқ эртаклари поэтикаси», «Ўзбек фольклорида жанрлараро муносабат» ва рус тилида «Узбекский сказочный эпос» номлари билан босилиб чиқди.

1986 йили олимнинг «Ўзбек халқ сеҳрли эртаклари генезиси ва поэтикаси» номли иши чоп этилди. Муболағасиз айтиш мумкинки, унинг бу тадқиқоти ўзбек фольклоршунослиги соҳасида яратилган ғоят муҳим аҳамиятга молик ишлардан саналади.

Шарифа МИРЗАЕВА,
Шуҳрат УСМОНОВ,
филология фанлари номзодлари.

** Ихчам тақриз*

ТУҒЁНЛИ ТУЙҒУЛАР

ЎЗБЕКИСТОН халқ шоираси Ҳалима Худойбердиеванинг Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти томонидан яқинда чоп этилган «Бу кунларга етганлар бор» деб аталган сайланма шеърлар китобидан ўрин олган ҳар бир шеър кутилмаган истиоралар оҳори тўкилмаган топилма, янги сифатлар билан шеърият шайдоларини ўзига ром қилади.

Шу ўринда китобга «Юракдаги аланга» сарлавҳаси остида сўз боши ёзган таниқли танқидчи ва адабиётшунос олим Озод Шарофуддиновнинг қуйидаги сўзларига эътибор беринг-а: «Уруш — етим чақалоқ у, поймол одам, поймол шаҳ, мен бу қаро дардни қандоқ оқ қоғозга қуяман?» дея нола қилади шоира. Ахир бу фарёдку! Шоира шундай ибораларни танлайдики, улардан аламнинг аччиқ дуди бурқсиб тургандек бўлади. Бу алам сизни ҳам куйдиради, юракларда битмас из қолдиради».

Дарҳақиқат, сайланмабор беринг-а: «Уруш — бу бир қора сўздир» сарлавҳали аччиқ бир дард, армон билан битилган шеърни ўқиб чиқар экансиз, муҳтарам олимнинг бу сўзларига қўшилмай иложимиз йўқ.

Албатта, мўъжазгина шарҳимизда Ҳалима Худойбердиеванинг мазкур китобга кирган бадиий умумлашмаларга бой, 300 дан зиёд шеърининг ҳар бири ҳақида фикр юритишнинг имкони йўқ. Лекин қатрада қуёш акс этганидек, шоиранинг алоҳида олинган шеърлари тимсолида бутун тўплам бўйича бемалол тасаввур ҳосил қилиш мумкин. Шу жиҳатдан олиб қараганда «Шоир яшай билмас» шеъридаги қуйидаги парчани кўздан кечириб чиқа қолайлик:

Ҳалима ХУДОЙБЕРДИЕВА
Бу кунларга етганлар бор

У яшай билмайдур ўтмас, қай бир он,
Оқ уйдин туйғулар кетса ўрилиб,
Шиллиққурт мисоли сип-силлиқ ёлғон,
Ҳақиқат ёнида турса керилиб,
Шоир яшай билмас!

Бир қарашда бу шеърий парча оддий сатрлардан иборатга ўхшаб кўриниши мумкин. Лекин аслида унчалик эмас. Сатрлар синчиклаб ўқиб чиқилса, «шиллиққурт мисоли сип-силлиқ ёлғон» каби нозик идрок этиб топилган сифатлашу ўхшатишлар воситасида шоира китобхон кўз ўнгида шоирнинг вазифа, бурчи, ҳатто ҳаётий позициясини ғоят усталик билан рўй-рост намоён қилиб кўрсатиб бера олганлигини пайқаш қийин эмас. Сайланмадан ўрин олган «Менинг ярадор бошим», «Кўл ҳақида», «Ҳамқишлоқларим», «Турналар», «Кенглик сўра», «Ярим кеча» каби кўплаб шеърлар инсонийлик, ҳаёт қувончи ва ташвишлари, рангин манзаралар моҳирона акс эттирилган фалсафий теран мушоҳадаларга бойлиги билан таҳсинга лойиқдир.

Бир сўз билан айтганда, Ҳалима Худойбердиеванинг «Илк муҳаббат» (1968 йил), «Оқ олмалар» (1973 йил), «Садоқат» (1983 йил) сингари турли йилларда чоп этилган талайгина мажмуалари, шунингдек сўнгги йиллар шеърлари ва «Ўш—Ўзган фарёди» туркумидан таркиб топган «Бу кунларга етганлар бор» номли китоби шеърият мухлисларига арзигулик ардоқли совға бўлди.

Музаффар ТУРОБОВ.

** Муштарий мактубларини ўқиб*

БЕҒУБОР ТАФАККУР НУРЛАРИ

ТАҲРИРИЯТИМИЗГА келаётган муштарийларнинг мактубларида хабар, мақола, лавҳалардан ташқари, шеър, ҳикоя ва ҳажвияларда ҳам даврнинг шиддатли одими тасвирланади. Биз улардан имкон даражасида фойдаландик ва бундан кейинги фаолиятимизда ҳам уларга кенг ўрин беришга ҳаракат қиламиз.

Фаол жамоатчи мухбиримиздан Салоҳиддин Сирожиддинов, Зарбуви Алқарова, Адиба Ҳамро қизи, Мусоқул Усмонов, Мирбаҳодир Бадалов, Ҳасанжон Аблаев ва бошқалар жўнатган маданият, санъат соҳасига оид, миллий қадриятларимизнинг қайта тикланаётганлиги хусусида битилган мақолалар мунтазам равишда эълон қилиб борилияпти.

Дилфуза Қаршибоева, Ботир Омонов, Абдуғаффор Убайдуллаев, Шуҳрат Умаров, Низомиддин Пирназаров, Улуғбек Жумаев, Асқар Иброҳимов ва бошқа бир нечта умидли қаламкашларнинг шеър, ҳикоя ва қатраларини чоп этдик. Улардан келаси йилда ҳам сара асарлар келишига умид қиламиз.

Аммо адабиёт остонасига эндигина қадам қўяётган, ўзларининг илк машқларини жўнатаётган дўстларимиз ҳам борки, улар ҳали жуда кўп ўрганишлари, изланишлари ва ўз устларида муттасил ишлашлари керак бўлади. Ижод қилишга иштиёқманд бўлган мухлисларимизга бадиий баркамоллик ва муваффақиятлар тилаб, исм-шарифлари билан таништириб ўтишни лозим топдик. Бу билан биз уларга оз бўлсада маънан кўмак берoлган бўлсак, соз бўлур эди. Марҳамат, танишинг: Индира Ғуломова, Холбек Тошев, Саъдулла Султонов, Савриниса Тоштемирова, Қаршибой Норинбоев, Юнус Толипов, Сафар Алиев, Мэлс Тошев, Абдураҳим Умаров, Йўлдош Омонов, Худойназар Муротов, Тожибой Юсуфалиев, Раҳматилла Бердиев, Турғун Жўраев, Анорхон Тожиматова, Ширин Абдураҳмонова, Қўчқор Тешабоев, Фарида Бобожонова, Шаҳноза Абдиева, Ғулом Аминов, Меҳриниса Ойдинова, Суннат Бешимов ва бошқалар.

Ҳурматли «Тошкент оқшоми» газетасининг доимий мухлислари, келаси йилда ҳам жонли мулоқотимиз давом этаверсин деб ният қиламиз. Мактуб йўлланг, сим қоқинг, таҳририятга ташриф буюринг. Сизлар билан узвий алоқада бўлиш биз учун катта шараф. Донолар айтадиларки, ақл ақлни тўлдиради, тафаккур тафаккурни бойитади.

Тафаккурнинг беғубор нурлари доимо йўлингизни нурафшон қилсин.

Тўйчи РАҲИМ.

ФОРСИЙ тилдаги шеъриятнинг таниқли сиймоларидан бири Ҳоқоний Шервонийдир. У Шарқ шеъриятида ўзига хос овозга соҳиб санъаткордир. Бўлажак шоир 1120 йили Шервонда дурадгор оиласида дунёга келган. Онаси христиан, отаси озар бўлган. Шоирнинг тўла исми Афзалиддин Бадил ибни Алидир. Гўдаклигидаёқ отаси вафот этиб, шоир ва табиб амакиси Умар бинни Усмон Кофиддиннинг қўлида тарбияланиб, сарфу наҳв, риёзиёт, фалсафа сингари замон фанларини эгаллайди. Шундан сўнг истеъдодли йигитча шоир Абулаъло Ганжавийдан бадиий ижод сирларини ўрганиб, «Ҳақоиқий» таxаллуси билан шеърлар ёза бошлайди. Тахминан 25 ёшларида устози ёрдамида Шервон шоҳлар саройига доҳил бўлади ва «Ҳоқоний» тахаллусини қабул қилади. Лекин ундаги фавқулодда истеъдод, оташқалблик, кун сайин ортиб бораётган шуҳратини кўролмаган ғаламислар Ҳоқоний билан устози орасида низо чиқарадилар. Ҳатто устоз-шогирд бир-бирларини бадном қиладиган ҳажвиялар ёзиб, тарқатадилар. Аҳвол мураккаблашгач, Ҳоқоний 1156 йили Ҳажга бориш баҳонаси билан бу можародан қутилади. У салкам икки йил давомида Ажаму Арабдаги кўп шаҳарларни кезиб чиқади, Макка ва Мадинада бўлади. Шервонга қайтгач шоир 3 минг байтдан иборат «Туҳфат-ул-Ироқайн» маснавийсини ёзади. Шервонда шоир атрофидаги иғво ва туҳмат яна аланга олади. Бунинг устига кетма-кет бошига кулфатлар тушади: хотини билан кенжа ўғли вафот этади, Мужириддин Байлақоний Ҳоқоний номидан Исфаҳон халқини масхаралаб ҳажвия ёзиб, тарқатади. Аммо, шоир «Сифаҳон» номли қасида ёзиб, бу туҳматдан қутилади. Демак, саройга яқин бўлган ёки «Сарой шоири» деб аталмиш ижодкорлар биз ўйлагандек, ҳамиша роҳат-фароғатда бўлмаган. Уларнинг ҳаёти доим хавфда, қил устида турган.

Атоқли шарқшунос Е. Э. Бертельс «Низомий ва Фузулий» (Москва, 1962) китобида Ҳоқонийнинг Низомийга мактуби таржимасини келтирган. Унда шоир ўзининг туҳмат ва надоматга дучор бўлгани, мунофиқ, риёкор, иккиюзламачи, кўринишда мўъмин, аслида кофирдан ҳам баттар, илондек заҳар сочадиган одамлар орасида қолганидан шикоят қилади, иғво, жаҳолат ва разолатни, нопок муҳитни қаттиқ танқид қилади. Оғир аҳволда қолган Ҳоқоний Шервонни тарк этмоқчи бўлади, лекин улгурмайди, тутиб олиб, Шаброн зиндонига ташлайдилар. Шоир шеърий мактуб билан Аҳсатандан мадад сўрайди. Аммо у номани жавобсиз қолдиради. Унинг машҳур «Ҳабсиёт» қасидаси ана шу зиндонда битилган. Афтидан Ҳоқоний сафар пайтида Рум (Византия) шаҳзодаси билан дўстлашган кўринади. Зероки, у ҳибсхонадан Андороник Каменга нома-қасида ёзиб, мадад сўрайди ва шоир зиндондан ҳалос топади. Шундан сўнг Ҳоқоний иккинчи марта ҳажга жўнайди. Сафардан қайтгач, уни яна мусибат пешвоз олади: тўнғич ўғли Изиддин Аҳмад вафот этади. Шоир умрининг охирини Табрезда муҳтожлик, бекасу бенаволикда ўтказиб, 1199 йили вафот этади. У шаҳарнинг Сурҳоб қабристонидаги «Мақбара-уш-шуаро»га дафн этилган.

** Ёрқин сиймолар*

АФЗАЛИДДИН ҲОҚОНИЙ

Ҳоқонийдан бизга қадар улкан шеърлар девони ва бир достон мерос бўлиб қолган. Девон 17 минг байтдан иборат бўлиб, унда 220 та қасида, 330 ғазал, 300 рубоий, 230 та қитъа ҳамда 450 байт араб тилидаги шеърлар жамланган. Шоир девонининг дунё қўлёзмалар хазиналарида кўплаб нусхалари мавжуд. У ўтмишда ва бизнинг кунларимизда Теҳрон, Боку ҳамда Тошкентда аслида нашр этилган.

Ҳоқоний шеърияти тематик жиҳатдан ҳам, ғоявий йўналиш нуқтаи назардану бадиийлик томонидан ҳам ранг-барангдир. Шоир форсий тилдаги шеъриятда қасида жанрининг такомилига энг кўп ҳисса қўшган санъаткорлардан бири ҳисобланади. Айрим адабиётшунослар «Ҳоқоний қасидаларининг аксарияти ҳукмронлар ва зодагонлар таърифига бағишланганлиги учун мавзуси қашшоқ, ғоявий томондан чекланган» деган фикрни баён этадилар. Бу мулоҳаза бир ёқламадир. Зероки шоир қасидаларини ўқиган киши, уларда адлу адолат, инсофу диёнат, поклигу садоқат, меҳр-шафқату инсонпарварлик, аждодлар анъанасига фидойилик, касб-ҳунар, илм-маърифатга эътибор ғоялари улуғланганлигини сезади.

Масалан, «Мадойин айвони» номли қасидасида муаллиф аждодлар анъанасига меҳр билан қараш, тарих сабоқларидан тўғри хулоса чиқариш, дўстлик, инсонларга яхшилик қилиш, тенглик ва биродарлик ғоясини илгари суради; шеърда ўндан зиёд тарих, жўғрофия, ҳандаса, меъморчилик, фалакиёт, фалсафа, фиқҳга доир ном ва атамаларни қўллайди; фикрларини нарса ва ҳодисаларнинг хоссаларини қиёслаш орқали бўрттириб кўрсатишга муваффақ бўлган.

Бир қатор қасидалар жиддий ижтимоий моҳиятга эга. Уларда фожиаларга, иғво ва туҳматларга тўла шоир ҳаётининг айрим қирралари, қалб дард-ҳасратлари яшириниб ётибди. «Зуҳдиёт», «Ҳабсиёт», «Сифаҳон» сингари қасидалар ҳар жиҳатдан энг мумтоз асарлар ҳисобланади. Шунинг учун ҳам Шарқнинг улкан санъаткорлари Ҳоқоний қасидаларига назиралар ёзишган. Чунончи, «Дили ман пири таълим аст» сўзлари билан бошланадиган қасидага Амир Хусрав Деҳлавий, Жомий, Навоий, Насимий, Фузулий сингари шоирлар назира ёзишган.

Миқдор жиҳатидан ғазал Ҳоқоний девонида иккинчи ўринда туради. Гарчи унинг ғазаллари ғоявий мундарижа, бадиий тасвирнинг ранг-баранглиги жиҳатидан қасидалари даражасига етмаса ҳам, услуб, ифода тарзи, поэтик тилнинг лексик қатлами нуқтаи назаридан мутлақо ўзига хосдир. Фикрдаги яхлитлик, воқеаъбандликка, ихчамликка интилиш унинг етакчи хусусиятидир. Бундан ташқари, асосан, форсий, қисман, араб тилида ижод этган шоир ғазалларида туркий сўз ва ибораларни кўп қўллайди.

Тан гарчи суву ўтмек аз эшон талаб кунад,
Кай меҳри шаҳ ба Отсизу Буғро барафғанад!

Ушбу байтда Муҳаммад Хоразмшоҳ отсиз ҳамда қорахонийлар сулоласининг асосчиларидан бири Буғрохоннинг тилга олиниши характерлидир. Маълумки, Ҳоқоний Хоразмшоҳнинг (1128—1156) сарой шоири Рашидиддин Вотвот билан нома орқали дўстлашиб, шоҳ номига махсус қасида йўллаганди. Ҳоқоний ғазалларида мураккаб ибораларни ишлатмайди, бадиий-тасвирий воситалар занжирини яратишдан қочиб, содда, халқона байтлар яратишга интилади:

Лашкари ғамзан ту берун тохт,
Сафи ақлам ба як назар бишикаст.
Нарасад номаҳри ман ба ту з-онки,
Пари мурғони номабар бишикаст.

(Ғамзанг лашкари ҳужумига ўтгач, бир назар билан ақлим лашкарининг сафи синди. Нома элтувчи кабутар қаноти сингани учун менинг хатларим сенга етиб бормади). Умуман, шоир ғазалларида кўпинча бир сониядаги таассуротнинг мўъжаз нақши кўзга ташланади.

Ҳоқоний шеърларини мутолаа қилар эканмиз, қитъа ва рубоийлари диққатингизни ўзига жалб этади. Зероки, шоир бу кичик шеърий жанрларда жиддий фикрларни дангал айтишга, ўз дард-ҳасратларини тўкиб, сочишга, замон иллатларини фош қилишга эришган. Биз шоир рубоийларида мардлик, ҳалоллик, инсонпарварлик, камтарлигу сабр-қаноат ҳақидаги панд-насиҳатларни кузатамиз; ўз бошига не-не кулфату надоматларни солган, тескари айланувчи фалакни лаънатлаш, ғам-ҳасрат билан ўтган умридан афсус-надомат чекиш, носоз замонани лаънатлаш оҳангини туямиз. Улар гўё шоирнинг машаққатли ҳаёт йўлини кўз олдимизда гавдалантиради. Бир рубоийсида тоғнинг тоғ билан учрашишига ишонмай, инсоннинг инсон билан учрашишига ишониб юрувдиму бу дунёда бирон чин одамни учратолмадим, деган шоир, бошқа бир рубоийсида бутун умри ғам билан ўтганини уқтиради.

Юқорида таъкидлаганимиздек, Ҳоқоний «Туҳфат-ул-Ироқайн» сафарнома достонини ҳам ёзган. Достон 1157 йили битилган бўлиб, олти мақолат ва бир неча қисмлардан иборат. Ҳар бир мақолат қуёш тасвири ва унга хитоб билан бошланади. Унда шоир Шервондан Мадинагача бўлган шаҳарларни таърифлайди, уларнинг ҳашаматли иморатлари, боғу роғларию қадамжоларини тавсиф этади; машҳур кишилар билан суҳбатларини келтиради; у ёки бу шаҳар халқининг касб-кори, шаклу шамойили, лаҳжаси, феъл-автори, турмуш тарзи ҳақида ҳикоя қилади. «Шоҳнома»дан кейин Шарқ шеъриятида қуёш тасвирининг энг яхши намунасини Ҳоқонийда учратамиз. Ушбу маснавий Ажам ва Араб халқларининг XII асрдаги маданияти, ҳунармандчилиги, илм-фани, шаҳарсозлигу турмуш тарзини ўрганишда бир манба сифатида ҳам хизмат қилади. У ўзига хос бир шеърий сафарнома ҳисобланади. Ҳоқоний олқишлаган юксак хислатлар ҳамиша китобхон қалбида илиқ таассуротлар уйғотаверади.

Ҳамиджон ҲОМИДИЙ,
филология фанлари доктори, профессор.

** Соғлом авлод учун*

ДОЛЗАРБ МАВЗУДА

РЕСПУБЛИКА ўқув-услубиёт марказида «Махсус мактабгача тарбия муассасаларида коррекцион таълим-тарбия мазмунини такомиллаштириш» мавзусига бағишланган республика семинар-кенгаши бўлиб ўтди. Анжуманни Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазирининг биринчи ўринбосари Й. Саиджонов кириш сўзи билан очди.

Мунозараларга бой ўтган кенгашда республика ўқув-услубиёт марказининг директори Ш. Шомансуров, мазкур марказнинг дефектология бўлими бошлиғи, педагогика фанлари номзоди Р. Шомаҳмудова, Тошкент давлат муаллимлар тайёрлаш институти дефектология факультети декани, педагогика фанлари доктори Л. Мўминова, пойтахтимиздаги 410-болалар боғчаси методисти Т. Генералова, 23-болалар уйининг логопеди А. Морозова ва бошқа ўртоқлар сўзга чиқишиб, махсус мактабгача тарбия муассасаларида таълим-тарбияни шакллантириш, ақли заиф болалар билан ишлашда замонавий усуллардан фойдаланиш ҳамда ўз иш тажрибалари ҳақида гапириб бердилар.

Кези келганда шуни айтиб ўтиш зарурки, Тошкент давлат муаллимлар тайёрлаш институтида ақли заиф болалар билан ишлайдиган ижодий, гуруҳ фаолият кўрсатяпти. Улар пойтахтимиздаги махсус болалар боғчалари ва интернатларда тажриба ўтказишяпти. Бунда республикамизда дефектология таълимини тубдан яхшилаш, бу жараёнга ўзгача ёндошиш, меҳрга ташна болалар билан ишлашда илғор услублардан фойдаланиш бўйича катта изланишлар олиб борилияпти. Назарий-амалий йўналишларни изга солиш мақсадида концепция яратилди.

Амалий кенгашда қўлга киритилаётган шу каби ютуқлар ҳамда муаммолар тўғрисида ҳам тўхталиб ўтилди. Анжуман иштирокчилари махсус болалар боғчалари ҳамда интернатларда тарбияланаётган болалар томонидан тайёрланган ижодий ишлар кўргазмасини томоша қилдилар.

Зулфия ДЎСМУҲАМЕДОВА.

ҚАДРИЯТЛАР УЛУҒЛАНДИ

КЕЙИНГИ пайтда жойларда маънавий қадриятларимиз ва бой меросимизни улуғлаб тадбирлар ўтказиш одат тусига кириб қолди. Яккасарой туманидаги 127-мактабда ташкил этилган учрашув ҳам ана шу мавзуга бағишланди.

Қизиқарли ўтган кечада республика маънавий маданият тарғибот марказининг директори, фалсафа фанлари доктори Турғун Саксонов «Халқимизнинг маънавий камолоти истиқлол мафкурасининг бош омили» мавзусида маъруза қилди. Шунингдек, марказ директорининг илмий ишлар бўйича ўринбосари Неъмат Жабборов, филология фанлари доктори Қозоқбой Маҳмудов, тарих фанлари номзоди Омонулла Бўриев ва бошқа олимлар маънавий ва маданий қадриятларимиз, тилимизни улуғлаш, одоб-ахлоқ каби қатор масалалар бўйича маърузалар қилишди. Таниқли ҳофиз Шавкат Расулов эса мумтоз қўшиқлардан ижро этиб, барчани хушнуд этди.

Кеча ташкилотчиларидан бири, Яккасарой туманидаги Абдулла Авлоний номидаги маданият уйининг ташкилотчиси Саломат Расулова учрашувдан сўнг бизга қуйидагиларни гапириб берди:

— Жамоамиз корхона, ташкилот, мактаб ва маҳаллаларга тез-тез ташриф буюриб, ажойиб тадбирлар уюштиришяпти. Кейинги қисқа вақт ичида «Ўрикзор» маҳалласида халқ ҳофизи Фаттоҳхон Мамадалиевнинг ижодига бағишланган кеча ташкил этдик. Пойтахтимиздаги «Садаф» заводида эса халқ артисти Ҳалима Носирова ижоди, «Ракат» маҳалласида ўқитувчиларнинг шарафли меҳнатини эъзозловчи кечалар бўлиб ўтди. Бундай тадбирларда маданият ходимлари, олимлар, ижодкорлар ва санъаткорлар иштирок этиб, ўзларининг ижод намуналаридан йиғилганларини баҳраманд қилишяпти.

ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ЎЗИНИ ЎЗИ БОШҚАРИШ ОРГАНЛАРИ (ФУҚАРОЛАР ЙИҒИНИ) ҲУДУДИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

(Охири. Бошланиши 4-бетда).

Авлоний маҳалласи фуқароларининг йиғини
— Имом ат-Термизий, 54-уй.
— 8243

Чегара — Авлоний ва Бобур кўчасининг кесишган жойидан Бобур кўчаси бўйлаб Абдуллаев кўчасигача, Абдуллаев кўчасидан Стахановчи кўчасига, ундан 135-мактаб бўйлаб Д. Шоший кўчасигача, Д. Шоший кўчасидан Абдуллаев кўчасигача (3-уй билан) Термизий кўчасигача, ундан Дубинин кўчасигача (болалар боғчаси билан бирга) Нуритдинов кўчасигача, кўчасидан Қизилқум кўчасигача, Островский кўчасидан Бўрижар канали бўйлаб (51-уй билан), Бўрижар ариғи каналидан (юқори йўналиш бўйича) Баҳодир кўчасигача

Ракат маҳалласи фуқароларининг йиғини
— Гуцулов, 25-уй.
— 5995

Чегара — Авлоний кўчасидан Бобур кўчаси бўйлаб У. Носир кўчасигача, У. Носир кўчасидан Муқимий кўчасигача, ундан Бўрижар ариғининг кўпригига, ундан юқори йўналиш бўйича Островский кўчасигача (53-уй билан), Островский кўчасидан Қизилқум кўчасигача, Дубинин кўчасидан Ат-Термизий кўчасигача, ундан Абдуллаев кўчасигача, Абдуллаев кўчасидан Д. Шоший кўчасигача (135-мактаб билан), ундан Стахановчи кўчасигача, ундан Абдуллаев кўчаси бўйлаб Бобур кўчасигача.

А. Қаҳҳор маҳалласи фуқароларининг йиғини
— Ростов тор кўча, 60-уй
— 5659

Чегара — У. Носир кўчасидан Глинка кўчаси бўйича Нукус кўчасигача, Нукус кўчасидан А. Қаҳҳор кўчасигача, А. Қаҳҳор кўчасидан 6-тор кўчасигача, Бобур кўчасигача (Нукус кўчасидаги 2-уй билан), Бобур кўчасидан У. Носир кўчасигача, ундан Глинка кўчасигача.

Яккасарой-1 маҳалласи фуқароларининг йиғини
— Саломатин, 147-уй
— 4851

Чегара — Волгоград кўчасидан У. Носир кўчаси бўйлаб темир йўлгача (кўприк), темир йўл бўйлаб Бўрижар ариғи, унинг юқори йўналиши бўйича Яккасарой, ундан Ҳожинова кўчасига, Ҳожинова кўчасидан Граждан кўчаси бўйлаб Спитамен кўча, Спитамен кўчасидан Волгоград кўчаси бўйлаб У. Носир кўчасигача.

Яккасарой-2 маҳалласи фуқароларининг йиғини
— Б. Ҳилолий 3-тор кўчаси, 32-уй
— 3919

Чегара — У. Носир кўчасидан Волгоград кўчасигача (мемориал комплекс билан), Спитамен кўчасигача, ундан Б. Ҳилолий кўчаси бўйича Граждан кўчасигача, ундан Ҳожинова кўчаси бўйлаб Яккасарой ва Бўрижар ариғигача (100-уй билан), Бўрижар ариғидан (юқори йўналиш бўйича) Аҳрор Музаффаров тор кўчасигача, ундан А. Музаффаров кўчасигача, ундан М. Пожар кўчаси бўйлаб Яковлева кўчасигача (172-мактабдан ташқари) У. Носир мактаби деворининг рўпарасида.

Тўқимачи маҳалласи фуқароларининг йиғини
— Жамбул кўчаси, 13-уй
— 4302

Чегара — Саломатин кўчасидан Муқимий кўчаси бўйлаб У. Носир кўчасигача, ундан Волгоград кўча (172- мактаб билан) Яковлев кўчасигача, ундан Минин Пожарский кўчаси бўйлаб Саломатин кўчасигача, ундан Муқимий кўчасигача.

Ўзбекистон 50 йиллиги маҳалласи фуқароларининг йиғини
— Стародубцев, 43-уй
— 3278

Чегара — У. Носир кўчасидан Ивлев кўчаси бўйича Мирobод кўчасигача, ундан Стародубцев кўчасигача, ундан Глинка кўчасига (70-уй билан), Глинка кўчасидан У. Носир кўчаси бўйлаб Ивлев кўчасигача (160-мактаб билан бирга).

Бошлиқ маҳалласи фуқароларининг йиғини
— Қушбеги кўча, РЭУ-3
— 10773

Чегара — У. Носир кўчасидан Бобур кўчасидаги кўприк йўлигача, кўприк йўл бўйлаб темир йўл ва Ҳ. Умаров кўчасига, Қушбеги кўчасигача, ундан У. Носир кўчасигача.

Қушбеги маҳалласи фуқароларининг йиғини
— Қушбеги кўча, 8-уй
— 8413

Чегара — У. Носир кўчасидан Қушбеги кўчаси бўйича темир йўлигача, темир йўл билан Ҳ. Умаров кўчаси бўйича Жанубий вокзалгача (Жанубий вокзал билан), Жанубий вокзалдан темир йўл бўйлаб У. Носир кўчасигача темир йўл кўприги билан бирга.

** Саломатлик—туман бойлик*

БОШЛАНҒИЧ ДАВРИНИ ЎТКАЗИБ ЮБОРМАНГ

Мен яқинда уйни супураётганимда тўсатдан тинмасдан акса ура бошладим, салдан сўнг эса нафасим қиса бошлади. Врачга борсам сизда аллергик хасталик бошланаётган экан, чанг жойлардан узоқроқда юринг деди. Сизлардан илтимос, газетангизда аллергик хасталикларни даволаш, уларнинг олдини олиш ҳақида мақола чоп этсангиз.

Ҳурмат билан Муҳайё Содиқова, уй бекаси.

Дарҳақиқат, ҳозир айрим аллергик хасталиклар қўзиб авжига чиқаётган пайт. Шу муносабат билан жамоатчи мухбиримиз Республика илмий ихтисослашган аллергология маркази директори, тиббиёт фанлари доктори, профессор Озод Назиров билан суҳбатлашди.

— Озод Аҳмедович, мана диёримизда олтин куз ҳам тугаб, қиш фасли кириб келди. Лекин шу қиш фаслида ҳам аллергик хасталикларнинг айрим турлари авж олиб, беморларни оғир аҳволга келтириб қўяр экан. Ана шу энг авж олувчи хасталиклар ҳақида гапириб берсангиз.

— Ҳа, ҳақиқатан диёримизда қиш фасли, салқин кунлар ҳам бошланиб, иситиш мавсуми кириб келди. Шулар ҳақида фикр юрита туриб талабалик йилларимдаги бир воқеа ёдимга тушди. Бир куни машғулотга тайёрланиб ўтирган чоғимда синглим мен ўтирган уйни супура бошлади. Буни кўрган онам, шу уйдан бир озга чиқиб туришимни таъкидлаб «супурилаётган уйда ўтирса ёмон бўлади», деган танбеҳлари менга қандайдир ғайритабиий туюлган эди. Кейинчалик ўқидим, ҳаётий тажриба орттирдим, буёғи илмий изланишлар... Мана шу бир оғиз сўз «ёмон бўлади»нинг тагида олам-олам маъно борлигини, менга ғайритабиий бўлиб туюлган бир оғиз сўз ҳақиқатан ўз номи билан, яъни ҳозирги тиббиёт тили билан айтадиган бўлсак атопик дерматит, атопик астма сингари жуда оғир аллергик хасталикларни келтириб чиқараётганини фан олами ҳозирги кунда илмий жиҳатдан тасдиқлади. Ҳақиқатан биз уйдан супуриб оладиган чанг ёхуд тўзоннинг бир граммида 1000 дан зиёд жуда майда кўзга кўринмас каначалар яшар экан. Бу каначалар фақат микроскоп ёрдамида кўринади. Шуниси қизиқки, авжи мана шу иситиш даври бошланиб, уйларда иситгичлар ёқилиши билан улар кўпайиб ва кучга тўлиб хасталик келтириб чиқаришга мойил даври бошланар экан. Мана шу қиш фаслида баъзи бир бронхиал астма билан оғриган беморларда касаллик ривожланиб кетиши кўпинча шу каначаларга боғлиқ эканлигини аниқладик. Бу каначалар кўпинча гуваладан ясалган уйда ва офтоб кўрмас хоналарда кўплаб бўлишини ҳам аниқладик. Бундан ташқари хасталикнинг келиб чиқишига нафақат каначалар, балки айрим ўсимлик гулларининг чанг зарралари ҳам сабаб бўлиши мумкин. Булар қаторига диёримизда кенг тарқалган эрмон, бурган, шувоқ сингари ўсимликлар киради.

— Айтингчи, хасталикнинг асосий белгилари нималардан иборат, беморни нималар безовта қилади?

— Бундай пайтда беморни асосан бурун битиши, кўз ва бурун қичиши, йўтал, қийинчилик билан балғам ажратиш, нафас сиқиши, хуруж тутиши сингари аломатлар безовта қила бошлайди. Шуниси қизиқки, хасталик ўз номи билан ғайритабиий бўлганидек, бемор шу безовта бўлаётган жойидан узоқлашса аҳволи ўз-ўзидан яхшилана бошлайди. Шунинг учун ҳам кўпчилик беморлар ўз хасталикларини тўғри англай олмайдилар. Хасталикнинг бошланғич, енгил даврини ўтказиб юборадилар. Фақатгина дастлабки хасталик аломатлари безовта этган вақтдагина «шамоллабман» дея ўзбилармонлик билан турли хил дориларни истеъмол этадилар. Бундай дорилар қаторига пенициллин, аспирин, анальгин, сульфаниламидлар киради. Умуман бу ва шунга ўхшаш айни аллергик хасталикни зўрайтириб юборувчи дориларни истеъмол этиш натижасида турли кўринишдаги дори аллергияси ҳам орттириб олинади. Яъни юқоридаги каби дориларни билиб-билмай истеъмол қилиш аллергик дерматит, квинке шиши, эшак еми, зардоб касаллиги ва бошқа шунга ўхшаш жуда оғир кечувчи хасталикларни келтириб чиқаради. Кези келганда шуни айтиб ўтиш керакки, аллергияга мойил беморлар биз юқорида санаб ўтган ва бошқа дориларнинг биронтасини ўзбилармонлик билан қабул қилишлари мутлақо мумкин эмас.

— Суҳбатимизни уй чангидан келиб чиқадиган бронхиал астма хасталиги ҳақида бошлаган эдик. Ана шу хасталикка йўлиққан беморларга ҳозирги кунда қандай даво муолажалари олиб борилмоқда? Бинобарин, бунда қандай янги усуллардан фойдаланилмоқда?

— Табиийки, хасталикни даволашдан кўра, унинг олдини олиш минг маротаба афзалдир. Аввало хасталик аломатини сезган бемор зудлик билан аллергология мутахассисларига учраши ва назоратда бўлиши даркор. Мумкин қадар, аллергиялардан сақланиши, ўсимлик аллергенлари ўсадиган далаларга, дала-ҳовлиларга, боғларга бормаслиги лозим.

Мабодо, шу ерларда ишлаш зарур бўлса, ҳимоя кўзойнагидан ҳамда ҳимоя ниқобидан фойдаланиши керак. Бу юқори нафас йўлларига аллерген таъсирини оз бўлса-да камайтиради. Атрофмуҳитга ўз аллергенларини тарқатувчи эрмон, шувоқ, шўра, бурган, исмалоқ сингари «сабабчи» ўтларни уйи атрофида, ҳовлиларда бўлса ўриб йўқотиш чораларини кўриш ҳам хасталикнинг олдини олувчи омиллардан биридир.

Бундан ташқари, уй чанги таркибидаги каначаларни йўқотишга 5 фоизли бор кислотаси эритмаси билан бемор ётадиган хонанинг полларини намланган латта билан артиш, чангютгич билан тозалашлар муҳим аҳамиятга эга. Айтиш мумкинки бу каначаларнинг бутунлай йўқолишига ҳам имкон яратади.

Бундай беморларни даволашга келсак, шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш жоизки барча аллергик хасталиклар, шу жумладан уй чангидан келиб чиқадиган бронхиал астма ҳам сурункали хасталиклардан ҳисобланади. Шунинг учун умуман аллергия билан оғриган беморларни даволаш асосан икки босқичда олиб борилади: биринчи босқич, бу — хасталикнинг хуруж қилган давридир, яъни ўткир даври — бу пайтда бемор зуфиллин, интал, дитек каби дори-дармонлардан врач назорати остида даволанади. Кейинги пайтда янги — терфена деган дори беморларимизга яхши фойда бераяпти. Бу дори яна ўзининг шундай афзалликларига эгаки, беморда ортиқча нохуш асоратларини, яъни бош оғриғи, лоҳаслик, уйқу босиши ва шунга ўхшаш ортиқча таъсиротларни чиқармайди. Ҳозир дорихоналаримизда бу дори мавжуд. Иккинчи босқич — хасталикнинг тинчланган даврида даво врач аллерголог томонидан олиб борилади. Бунда махсус текширувлар ўтказилиб, беморларга махсус даво, яъни специфик гипосенсибилизация муолажалари олиб борилади. Бундан ташқари ҳозирги пайтда марказимизда ультрафиолет нурлатиш йўли, плесмофорез ва шунга ўхшаш бир қанча янги даволаш усуллари йўлга қўйилган. Албатта, бу усуллар бемор аҳволи атрофлича ўрганилиб бўлингандан кейингина қўлланилади.

— Олим сифатида беморларга ва азиз «Оқшом» муштарийларимизга нима дея оласиз?

— Айтадиган гапимнинг энг муҳими борлиқни, табиатни озода сақлайлик. Беморларимизга келганда сабру қаноат, матонат тилаб, чуқур ирода билан хасталиклардан устун келиб юришларингизга тилакдошман. Муҳтарам газетхонларга доимо сиҳат-саломатлик, соғлиқ тилаб қоламан.

Суҳбатдош Гулчеҳра АЛИМОВА,
Тошкент давлат университети журналистика факультетининг талабаси.

СУРАТДА: Республика илмий ихтисослашган аллергология маркази директори, тиббиёт фанлари доктори, профессор Озод Назаров ҳамда бўлим мудираси Дилором Турсуновалар Швейцариядан келтирилган ингаляторлар билан танишмоқдалар.

Рустам Шарипов сурати.

** Инсон умрининг сир-асрорлари*

ТАНАНГИЗНИ БИЛАСИЗМИ?

ИНСОН — табиатнинг ҳақиқий мўъжизаси. Мушоҳада эта олиш, камолотга интилиш, том маънода шахс бўлиб етишиш борасида мавжуд тирик жонзодлар орасида унинг рақобатдоши йўқ. Ваҳоланки, у ҳам жонли мавжудотлар каби ягона «ғиштча»лардан бунёд топган. Келинг, яхшиси ана шу масалага бироз тўхталиб ўтайлик.

Соддароқ қилиб айтадиган бўлсак, инсон организми табиатда мавжуд 60 дан ортиқ кимёвий унсурларнинг ўзаро бирикувидан таркиб топган. Уларнинг умумий миқдорининг 99 фоизи атиги олти — кислород, углерод, водород, кальций, азот ва калий каби унсурларга тўғри келади. Бундан ташқари, одам танасида хлор, натрий, сера, темир каби моддалар ҳам мавжуд бўлса, уларнинг миқдори жуда кам. Биргина кишининг организмида мавжуд фосфордан, мисол учун, ўн беш минг қути гугурт тайёрласа бўлади.

Одам вазнининг 60—65 фоизи организмда моддалар алмашинуви жараёнининг нормал кечишини ва тўқималар ҳаётини таъминлашга хизмат қилувчи сув ҳисобига тўғри келади. Лекин у тана бўйлаб бир текисда тақсимланмаган. Ёғ тўқималарида 20 фоиз, суякларда—25, мушакларда—75, қонда—80, мияда—85 фоиз сув мавжуд.

Бир сутка мобайнида одам организми ўртача 2—2,5 литр намлик ишлаб чиқаради: 800—1200 мл — пешоб, 600 мл атрофида (иссиқ ҳавода бу рақам 2—3 мартага кўпаяди) — терлаш, қолгани нафас, сўлак ҳисобига. Организмнинг умумий сув миқдоридан 10-12 фоизини йўқотиш одамнинг ҳалок бўлишига олиб келиши мумкин. Одамнинг сутка давомидаги сувга эҳтиёжи 2,5—4 литрни, тропик ўлкаларда — 7—8 литрни ташкил этади.

Тана вазнининг 40 фоизи оқсиллар, 15 фоизи ёғ ва ёғсифат моддалар, 5 фоизи — минерал моддалар ва 1 фоизи углеводлар ҳисобига тўғри келади.

Одам танасининг суяк системаси ҳақида сўз борганда шуни айтиш лозимки, унда нечта суяк борлигини аниқлаш жуда мушкул. Биринчидан, ҳар бир одамда уларнинг сони турлича. Тахминан 20 фоиз одамнинг умуртқа поғонасида салбий ўзгаришлар мавжуд. Ҳар 20 кишидан биттасида ортиқча қовурға мавжуд. Иккинчидан, ёш улғайгани сайин суяклар сони ҳам айримларининг ўзаро бирикиб кетиши ҳисобига ўзгариб боради.

Шундай бўлсада, одам скелети 216—218 суякдан тузилган деб айтиш мумкин. Жумладан, чаноқда 29 та, умуртқа поғонасида 32—34, кўкрак қафасида 25, қўл ва оёқда 60 тадан, думғазада 6 та суяк мавжуд.

Одам улғайиб боргани сайин скелети вазни ҳам 27 мартагача ўсиши мумкин.

Ёш йигитчанинг суяклари эса темир-бетонга қараганда беш маротаба чидамлироқ бўлар экан.

Шуҳрат АРМОН тайёрлади.

Ҳар тўғрида

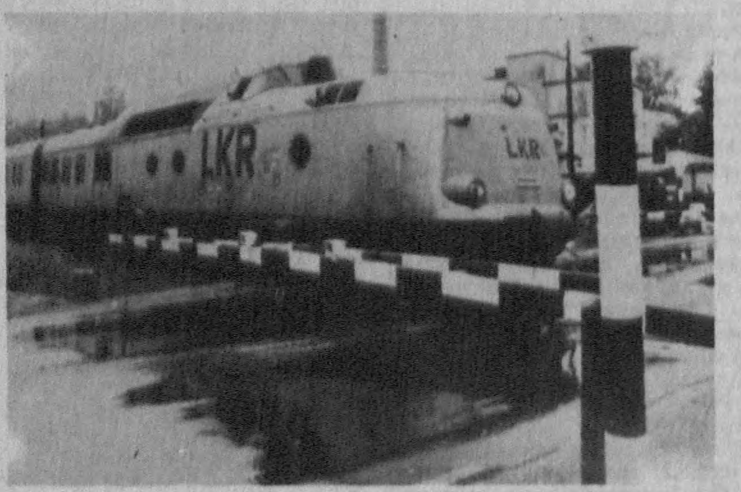

«Эл-кей-ар» — Польшадаги хусусийлаштирилган биринчи темир йўл компаниясидир. У маҳаллий ҳукумат ва Дания фирмаси томонидан вужудга келган.

ЦАФ — РАТА — ТАСС.

Хитой. Пекиндан шаҳар ташқарисига қатновчи янги магистраль очилди. У 14,46 километр масофани ташкил этади. СУРАТДА: бу магистраль 8 та катта эстакададан иборат.

Синьхуа — РАТА — ТАСС.

Цюрих. Ишсиз қолган бу аёлнинг касби масхарабоз. У Швейцариядаги 160 минг ишсизнинг биридир.

РАТА — ТАСС.

ОҚШОМХОНЛАР ДИҚҚАТИГА!
«Тошкент оқшоми»нинг навбатдаги сони 10 декабрда чиқади.

Муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ МОЛИЯ ИНСТИТУТИ ҚОШИДАГИ
«МОЛИЯЧИ» ФИРМАСИ
6 ОЙЛИК ПУЛЛИК
ТАЙЁРЛОВ КУРСЛАРИГА
ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ўқув дарслари математика, чет тиллари ва она тили бўйича олиб борилади.
Машғулотлар ўзбек ва рус тилларида — душанба, сешанба, пайшанба ҳамда жума кунлари ўтказилади.

ДАРСЛАР 1993 ЙИЛ ДЕКАБРДА БОШЛАНАДИ.

Барча саволлар билан Институт ўқув бўлимига мурожаат этишингиз мумкин.
ҲУЖЖАТЛАР ҲАР КУНИ СОАТ 9 ДАН 16.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.
Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Ҳусниддин Асомов кўчаси, 7-уй (илгариги София проспекти), Тошкент Молия институти.
Телефонлар: 34-72-92, 34-49-52.

ТУРКИЯНИНГ «АЙ-СЕЛЬ» ФИРМАСИ
ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

котиба-машинистка (инглиз тилини биладиган);
таржимон (инглиз тилини биладиган);
пайвандчилар;
автомашиналарни таъмирловчи механиклар;
электрчилар;
автомашиналарни таъмирловчи электрчилар;
автомиксер ҳайдовчилари;
тракторчилар, экскаваторчилар;
минорали кран кранчиси.
Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри, Амир Темур кўчаси, 107-уй, «Ғалаба» боғи. Телефонлар: 34-53-82, 34-32-84, 34-41-83.

«ТОШШАҲАРТРАНСЭКСПЕДИЦИЯ»

Корхоналар, ташкилотлар, кичик корхоналар, қўшма корхоналар, хусусий корхоналардан ва аҳолидан ҳар хил маркадаги енгил ва юк машиналари (бортли, самосвал, фургон, седана, лимузинлар) **учун**

БУТУН КУН-ТУН ДАВОМИДА БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ
ХИЗМАТ ҲАҚИНИ ТЎЛАШ ТУРЛИЧА. ТАРИФЛАР 15% КАМАЙТИРИЛГАН.

Хизмат кўрсатиш соҳасида камида 5 йил меҳнат тажрибасига эга бўлган, I ва II классли тажрибали ҳайдовчилар СИЗНИНГ ХИЗМАТИНГИЗДА.
Телефонлар: 31-19-72, 96-16-20, 96-19-32.

Яккасарой туманидаги ўқувчиларнинг
ХЎЖАЛИК ҲИСОБИДАГИ ҚУРИЛИШ ВА ТАЪМИРЛАШ БОШҚАРМАСИ
ТУГАТИЛАДИ

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой давомида қуйидаги манзилда қабул қилинади: Стахановчилар кўчаси, 27-уй. Телефон: 54-85-71.

ХУСУСИЙ ЭЪЛОНЛАР

Қутлаймиз!
ҲУРМАТЛИ ЕҚУТ ХЎЖАЕВА!

Сизни туғилган кунингиз билан табриклаймиз ва сиҳат-саломатлик, бахт ҳамда узоқ умр тилаймиз.
Қариндошлар номидан фарзандингиз ЭРКИН.

Гарнитурлар, телевизор, компьютер, холодильник, «Беларусь» пианиноси сотилади. Телефон — 54-40-56.

Қўлда тўқилган 4,2х2,25 метрли туркман гилами қиммат баҳода сотилади. Телефон: 68-54-89.

Кредитга (фоиз ҳисобига) пул бераман (ёки сотиб оламан). Телефон: 62-09-04.

Вакуумли ускуналарни таъмирлаймиз, созлаймиз ва ишга туширамиз, турли хил буюмлар юзасини қоплаш жараёнларини бажарамиз. Телефонлар: 65-15-07 (ишхона), 76-60-23 (уй).

Калинин туманидаги 25-ўрта мактаб томонидан **Фаҳриддинов Мурод Рифқатович** номига берилган АУ серияли, 291501 сонли йўқолган ўрта маълумот тўғрисидаги аттестат бекор қилинади.

«Тошкент оқшоми» газетаси таҳририяти «Муштум» журналининг бош муҳаррири Неъмат Аминовга падари бузруквори
Уста АМИН НУРУЛЛОБОЙ ўғлининг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Тошкент шаҳар Ҳокимининг Ижроия Маҳкамаси «Меҳнат, аҳолини иш билан таъминлаш ва ижтимоий ҳимоя қилиш» Бош Бошқармаси Мирзо Улуғбек туман Меҳнат Биржаси директори И. И. Исаевга отаси
Исмоил ИСАЕВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Жумҳурият кўз касалликлари клиник шифохонасининг ҳамда Тошкент шифокорлар малакасини ошириш институтининг кўз касалликлари кафедраси жамоалари Жумҳурият кўз касалликлари клиник шифохонасининг даволаш бўйича бош врач ўринбосари Умаров Баҳодир Бафоевичга отаси
Бафо Ражабович УМАРОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Юлдуз» Тошкент тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси бирлашмада кўп йиллар меҳнат қилган
Қўчқор Саидович ПЎЛАТОВнинг
бевақт вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Тошкент шаҳридаги 1-сонли дорихона ходимлари 1-дорихона доришуноси Тожиева Мавлудага отаси
Жўра НАЗАРОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент оқшоми

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот комитетида рўйхатга олинган. Рўйхат сони — 000101.

ТЕЛЕФОНЛАР: хатлар — 33-29-70; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича 32-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Ҳажми — 3 босма табоқ.
Офсет. Қоғоз бичими А — 2
Нашр кўрсаткичи 64690.

■ Босмага бериш вақти 11.30 ■ Босмага берилди 11.30.

«ШАРҚ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Буюртма Г—692. 17304 нусхада.